

The Project Gutenberg eBook of Hätähuuto y.m. kertomuksia, by Guy de Maupassant

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Hätähuuto y.m. kertomuksia

Author: Guy de Maupassant

Translator: Huvi Vuorinen

Release date: July 1, 2016 [EBook #52470]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HÄTÄHUUTO Y.M. KERTOMUKSIA ***

Produced by Timo Ervasti and Tapio Riikonen

HÄTÄHUUTO Y. M. KERTOMUKSIA

Kirj.

Guy de Maupassant

Suom. Veikko Vasama

Helsingissä, Kustannusliike Minerva Oy, 1919.

SISÄLTÖ:

Hätähuuto.

Josef.

Pelastettu.

Merkki.

Kukko lauloi.

Sika-Morin.

Huone N:o 11.
Rogerin keino.
Metsässä.

HÄTÄHUUTO.

Olen saanut seuraavan kirjeen. Kun siitä kenties saattaa olla hyötyä useille lukijoistani, niin riennän sen tässä heille julkaisemaan.

Parisi, 15 p:nä marrask. 1886.

Arvoisa Herra!

Te käsittelette usein niin hyvin kertomusten kuin aikakirjainkin avulla aiheita, jotka koskettavat niinsanoakseni "yleisesti hyväksytyä moraalialia". Seuraavassa esitän teidän tarkastettaviksenne muutamia ajatelmia, joista luulisin teidän saavan aineksia yhteen artikkeliin.

En ole mennyt naimisiin, vaan olen poikamies ja hieman naivi, kuten näyttää. Mutta minä luulen, että monet miehet, että useimmat heistä ovat naiveja minun tavallani. Kun olen aina, tai melkein aina, vilpitön, niin en osaa hyvin erottaa lähimmäisteni luontaista ilkeämielisyyttä, vaan astun suoraan eteenpäin, avosilmin, tarkastamatta lähemmin asioita ja ottamatta riittävää selvää ihmisten mielialoista.

Me olemme, melkein kaikki, tottuneet yleisesti pitämään näennäisyyttä todellisuutena ja ihmisiä sellaisina, millaisiksi he tekeytyvät, ja ainoastaan harvoin vainu pystyy saamaan selville tiettyjen ihmisten todellisen luonteen. Tästä erikoisesta ja käytännölliseen elämään sovelletusta sovinnaisesta katsantokannasta seuraa, että me jäämme syrjään tapahtumista kuin myyrät koloonsa, että me emme koskaan usko sitä, mitä tosiasiallisesti on olemassa, vaan sitä, miltä jokin näyttää, että me, kun asiat näytetään meille oikeassa valaistuksessa, selitämme ne epätodenmukaisiksi ja että me luemme poikkeukselliseksi kaiken sen, mikä ei ole meidän idealistisen moraalimme mukaista, ottamatta ollenkaan lukuun sitä seikkaa, että noiden poikkeusten summa sisältää melkein kaikki tapaukset; tästä seuraa myöskin, että koko maailma pettää ja petkuttaa näitä minunkaltaisiani herkkäuskoisia. Tässä petkuttamisessa ovat semminkin naiset mestareita.

Olen hieman poikennut pois asiasta tullakseni siihen, mikä tällä kertaa erikoisesti kiinnittää mieltäni.

Minulla on rakastajattarena naimisissa oleva nainen. Kuten niin monet muutkin, luulin minäkin tavanneeni jonkin poikkeusolennon, pienen onnettoman naisen, joka petti ensi kertaa miestänsä. Minä olin hakkaillut häntä kauan, tai paremmin sanottuna luulen tehneeni siten. Minä luulin voittaneeni hänet rakkaudellani ja kohteliaisuudellani, minä luulin saaneeni loistavan voiton hellittämättömyydelläni. Itse asiassa minä olin käyttänyt tuhansia varokeinoja, tuhansia temppuja, menetellyt sen tuhannen hienotunteisen hitaasti saadakseni hänet vallatuksi.

Mutta kas, mitä minulle tapahtui viime viikolla.

Hänen miehensä oli matkustanut jonnekin muutamiksi päiviksi, ja hän pyysi päästä minun poikamiehenasuntooni päivällisille, joilla minun piti toimittaa kaikki tarjoilu, jottei mitään palvelijaa olisi tarvittu. Hänellä oli omituinen päänäpistö, mikä oli häntä kiusannut jo neljä, viisi kuukautta. Hän tahtoi päästä humalaan, oikeen täyteen, ilman mitään pelkoa, tarvitsematta palata kotiin ja puhutella kamarineitsyttään, tarvitsematta näyttää käyntiään kenellekään todistajille. Usein hän oli tullut omien sanojensa mukaan "iloiselle tuulelle", muttei ollut koskaan mennyt pitemmälle, ja havainnut sellaisen tilan suloiseksi. Hän oli siis päättänyt kerran juoda itsensä humalaan, yhden ainoan kerran, mutta silloin oikein kelpo keikkaan. Kotonaan hän sanoi lähtevänsä vieraisille vuorokaudeksi lähellä Parisia olevien ystävien luokse ja saapui minun luokseni päivällisen aikaan. Nainen ei saa luonnollisestikaan juopua muusta kuin sampanjasta, ja sitä hän joi suuren lasin ennen aterialia, ja ennenkuin päästiin käsiksi ostereihin, alkoi hän puhua puita heiniä.

Päivälliseksi meillä oli vain kylmiä ruokia, jotka oli asetettu minun takanani olevalle pöydälle, mistä minä saatoin ottaa eri ruokalajit tai lautaset pelkästään kättä ojentamalla. Ja minä suoritin tarjoilun niin hyvin kuin voin, kuunnellen hänen lörpöttelyään.

Hän joi lasin toisensa jälkeen päänäpistonsa ajamana. Hän uskoi minulle aluksi turhanpäiväisiä ja

loputtomia aistimuksiaan ja tunnelmiaan, joita hän oli kokenut tyttönä ollessaan. Ja hän jatkoi ja jatkoi, katse hieman häilyvänä, kiiluvana, kieli irrallaan. Hänen keveät ideansa purkautuivat katkeamatta kuten telegrafistin nauha, joka panee pyörimään kelansa ja näyttää loppumattomalta kulkiessaan eteenpäin sähkökoneiston pitäessä pientä ääntä ja piirtäessä sille tuntemattomia sanoja.

Vähän päästä hän kysyi minulta:

— Olenko minä humalassa?

— Et, et vielä.

Ja hän joi uudestaan.

Ja pian hän sitä olikin, ei kuitenkaan niin humalassa, että olisi menettänyt järkensä, mutta kuitenkin siinä määrässä, että ilmaisi peittelemättömän totuuden, kuten minusta näytti.

Tyttöysaikojen vaikutelmia koskevia tunnustuksia seurasi toisia, paljon läheisempiä, jotka koskivat hänen miestänsä. Hän paljasti ne aivan täydellisesti, kertoi sellaistaakin, jota ihan hävettää tietää, hokien alinomaa seuraavaa tekosyytä: "Minähän voin sanoa sinulle kaikki, sinulle... kellenkäs minä muulle sitten sanoisin kaikki, jollen sinulle." Minä tiedän siis hänen miehensä kaikki tavat, kaikki virheet, kaikki tunteenpurkamistavat ja kaikkein salaisimmatkin halut.

Ja hän kysyi minulta vaatien hyväksyvää vastausta: "Onko hän yöastia?... sanoppas minulle, onko hän yöastia?... Uskotko, että hän on ikävystyttänyt minua... häh?...". Siihen määrään, että ensi kerralla kuin sinut näin, minä sanoin itselleni: "Kas, hänpäs miellyttää minua, hän, hänestäpä minä saan itselleni rakastajan." Silloin sinä hakkailit minua.

Minä tulin pakostakin näyttäneeksi hyvin hullunkuriselta, sillä hän huomasi sen humalastaan huolimatta ja alkoi katketakseen nauraa: "Ah, sinä suuri houkka!" hän sanoi, "piditkös sinä varovaisuutta tarpeellisena...? voi sinua suurta pässinpäätä!... kun meitä hakaillaan... ja sitä me kaipaamme kipeästi... niin silloin on pidettävä kiirettä eikä annettava meidän odottaa... ja pitää olla hölmö, jollei ymmärrä jo meidän katseestamme, että me sanomme: 'Kyllä.' Ah, minä luulen saaneeni odottaa sinua, sinua toloa! Minä en edes tiennyt, miten minun olisi pitänyt käyttäytyä saadakseni sinut ymmärtämään, että minulla oli kiire.... Ah, todellakin sillä lailla... kukkia... runosäikeitä... kohteliaisuuksia... taasen kukkia... eikä sitten mitään... enempää... Minä olin vähällä jättää sinut, rakkaani, niin pitkäväteinen sinä olit päätöksesi tekemisessä. Ja sanos, kun puolet miehistä on sinun kaltaisiasi, kun sensijaan toinen puoli... Ah!... ah!... ah!..."

Tämä nauru sai minun selkäpiini värisemään. Ja minä änkytin: — "Tuo toinen puoli... niin, millainen on sitten tuo toinen puoli?..."

Hän joi yhä enemmän ja enemmän, silmät raukeina kirkaasta viinistä, ja välttämätön halu paljastaa totuus, mikä halu välistä valtaa juopuneet, vei häntä eteenpäin.

Hän puuttui uudestaan puheeseen. "Ah, tuo toinen puoli pitää kiirettä... liiallista kiirettä... mutta he ovat yhtä kaikki oikeassa, he. On päiviä, jolloin se ei heille onnistu, mutta on myöskin sellaisia, jolloin heillä on menestystä, kaikesta huolimatta.

"Rakkaani... jospa sinä tietäisit... miten hullunkurista se on... kaksi eri mieslajia.... Kas, nuo ovat, kuten sinäkin, eivät koskaan kuvittele, millaisia nuo toiset ovat... ja mitä he tekevät... heti... kun huomaavat olevansa kahden kesken kanssamme.... He ovat niitä, jotka panevat kaiken alttiiksi!... He saavat korvatillikoita... se on totta... mutta mitä vahinkoa heillä siitä sitten on... he tietävät, että me emme lörpöttele koskaan. He tuntevat meidät, he..."

Minä tarkastin häntä inkvisiittorin silmillä, täynnä hullua halua puhuttaa häntä saadakseni tietää kaiken. Miten monta kertaa minä kysyinkään itseltäni: "Miten nuo toiset miehet käyttäytyvät naisia, meidän naisiamme kohtaan?" Minä haistoin hyvinkin, että ei tarvinnut muuta kuin nähdä jossakin salongissa kahden miehen puhuttelevan julkisesti samaa naista, jonka kanssa he vuoron perään ovat joutuneet kahden kesken, huomatakseen, että heillä olisi aivan erilainen käytöstapa, vaikka tuntisivatkin tuon naisen yhtä hyvin. Jo ensi silmäyksellä havaitaan, että tietyt henkilöt, joilla on luontainen viettelemisen taito, tai jotka ovat vain meitä nokkelampia ja häikäilemättömämpiä, pääsevät yhdessä tunnissa pitemmälle keskustellessaan naisen kanssa, joka heitä miellyttää, kuin me yhdessä vuodessa. No niin, käyttävätkö nuo miehet, nuo viettelijät ja uskaliaat tilaisuuden sattuessa niin rohkeasti käsiään ja kieltään, että se meistä tuntuisi innoittavalta törkeydeltä, mutta jota naiset kenties pitäisivät vain anteeksiannettavana julkeutena, säädyttömänä ihailunosoituksena heidän vastustamattomalle viehättäväisyydelleen?

Kysyin siis häneltä: "Eikö totta, miesten joukossa on sellaisiakin, jotka ovat hyvin hävyttömiä?"

Hän heittäytyi nojalleen tuolinsa selustaa vastaan voidakseen nauraa mukavammin, mutta hänen naurunsa oli hermostunutta, sairasta, se oli sellaista, mikä päättyy hermokohtauksiin; sitten vähän rauhoittuttuaan hän vastasi: "Ah! ah! rakkaani, hävyttömiäkö?... siis sellaisia, jotka uskaltavat kaiken... heti kohta... kaiken... ymmärrätkö sinä... ja paljon muuta vielä lisäksi..."

Tunsin joutuneeni kuuhuksiin aivan kuin jos hän olisi paljastanut minulle hirvittävän asian.

— Ja te sallitte sitten tehtävän sellaista, te?...

— Ei... me emme sitä salli... me annamme korvatillikoita... mutta se miellyttää meitä yhtäkaikki... He ovat paljon hausکمپia kuin te, he!... Ja sitten heidän seurassaan täytyy aina pelätä, koskaan ei saa olla rauhallisena... ja suloista on pelätä... pelätä semminkin sitä. Heitä täytyy pitää alati silmällä... tuntuu siltä kuin olisi kaksintaistelussa... Heidän silmistään näkee, missä heidän aatoksensa pyörii tai minne heidän kätensä pyrkivät. He ovat kuormarenkejä, jos niin tahdot, mutta he rakastavat meitä paljon paremmin kuin te!...

Omituinen ja odottamaton tunnelma valtasi minut. Vaikka olenkin poikamies ja päättänyt siksi jäädäkin, niin yhtäkkiä minä tunsin sydämeni asettuvan aviomiehen kannalle tähän riettaaseen tunnustukseen nähden. Minä tunsin itseni kaikkien niiden luottavaisten miesten ystäväksi, liittolaiseksi ja veljeksi, joita nuo kaikki hameenhelmarosvot, jolleivät nyt juuri ryöstä, niin ainakin pettävät.

Tällä hetkellä minä olen vielä tuon omituisen tunteen vallassa kirjoittaessani nyt teille ja pyytäessäni teitä minun puolestani kohottamaan hätähuudon rauhallisten aviomiesten suurelle armeijalle.

Kuitenkin minä vielä epäilin, sillä olihan tuo nainen humalassa ja saattoi valhetella.

Puutuin uudestaan puheeseen: "Ettekö te koskaan kerro näistä seikkailuistanne kenellekään, te?"

Hän katsahti minuun syvällä säälillä ja niin vakavasti, että minä luulin hänen hämmästyksestä selvinneen humalastaan kokonaiseksi minuutiksi.

"Mekö?... Mutta millainen hölmö sinä olet, rakkaani! Puhuuko nyt kukaan koskaan sitä... Ah! ah! ah! Kertooko sinun palvelijasi sinulle koskaan juomarahoistaan, muutamista lanteista, ja muista sen sellaisista? Kas niin, se, se on meidän rahaamme. Aviomiehellä ei ole syytä valittaa niin kauan kuin me emme mene liian pitkälle. Mutta millainen hölmö sinä olet!... Ja sitten, miten pahalta tuntuukaan sillä hetkellä, kun vastarintaa ei saa murretuksi!"

Hyvin hämilläni minä kysyin vielä:

— No niin, sinuakin on sitten usein syleilty?

Hän vastasi eleellä, joka ilmaisi mitä syvintä halveksimista miestä kohtaan, joka saattoi sitä epäillä: "Jumaliste!... Kaikkia naisia on usein syleilty... koetappas vaikka ketä tahansa, niin saat nähdä, sinä suuri hölmö. Kas niin, syleileppäs rouva de X:ää, hän on aivan nuori ja vallan nuhteeton... Syleile, ystäväni... syleile... ja koeta... saat nähdä... saat nähdä... Ah! ah! ah!..."

Äkkiä hän heitti täysinäisen sampanjalasinsa kynttiläkruunuun. Sampanja valui alas sateena, sammutti kolme kynttilää, tahri seinäverhot, kasteli pöydän, samalla kuin särkyneet lasinsirpaleet sinkoivat pitkin ruokasaliani. Sitten hän aikoi tarttua pulloon tehdäkseen sille samalla tavalla, mutta minä sain sen estetyksi; silloin hän alkoi huutaa ylen kovalla äänellä... ja sai hermokohtauksen... kuten olin aavistanutkin...

* * * * *

Muutamia päiviä myöhemmin minä en ajatellut ollenkaan tätä humalaisen naisen tunnustusta, kun sattumalta jouduin samoille illallisille rouva de X:n kanssa... jota minun rakastajattareni oli kehoittanut minua syleilemään. Kun asuin samassa kaupungin korttelissa kuin hänkin, niin minä pyysin päästä häntä saattamaan, sillä hän oli tänä iltana yksin. Hän suostui.

Kun jouduimme kahden kesken ajoneuvoihin, niin, minä sanoin itselleni: "No nyt sitä sitten täytyy yrittää", mutta minä en uskaltanut. Minä en tietänyt, miten aloittaa, miten hyökätä.

Sitten minä sain äkkiä pelkurimaisten toivotonta rohkeutta ja sanoin hänelle:

— Miten viehättävä te olitte tänä iltana!

Hän vastasi nauraen:

— Tämä ilta oli siis poikkeus, koska kerran huomasiitte sen ensi kertaa?

Mykistyin jo tästä. Lemmensodassa ei minulla totta tosiaankaan ole menestystä. Kuitenkin minä pienen miettimisen jälkeen sain sanotuksi:

— Ei niin, mutta minä en ole uskaltanut sitä teille sanoa.

Hän hämmästy:

— Miksette ole uskaltanut?

— Siksi, että se on... se on hieman vaikeata!

— Vaikeata sanoa naiselle, että hän on viehättävä? Mutta mistä te oikein olette kotoisin? Se on aina sanottava... vieläpä silloinkin, kun siitä on vain puolittain sitä mieltä... koska me kuuntelemme sitä aina mielellämme...

Tunsin, että eriskummallinen rohkeus valtasi minut, ja tarttuen hänen vyötäisiinsä minä etsin hänen suutansa huulillani.

Minä mahdoin kuitenkin vavista, mutta en tainnut näyttää hänestä niinkään hirveältä. Minä mahdoin myöskin perin huonosti suunnitella ja suorittaa liikkeeni, sillä hän vain käänsi päänsä sivulle välttääkseen kosketukseni sanoen: "Oh! eihän toki sillä lailla... se on liikaa... se on liikaa... Te pidätte liikaa kiirettä... ottakaa huomioonne, miten minä olen kammattu... kun nainen on kammattu minun tavallani, niin häntä ei silloin syleillä!..."

Minä vetäydyin paikalleni epätoivoisena, lohduttomana epäonnistumiseni johdosta. Mutta ajoneuvot pysähtyivät hänen portaittensa eteen. Hän laskeutui alas, ojensi minulle kätensä ja sanoi minulle kaikkein suloisimmalla äänellään: "Kiitos saatosta, ja muistakaahan neuvoani."

Näin hänet kolme päivää myöhemmin. Hän oli kaikki unhoittanut.

Mutta minä, minä ajattelen lakkaamatta niitä toisia... niitä toisia... jotka osaavat ottaa huomionsa kampaukset ja käyttää hyväkseen kaikki tilaisuudet...

* * * * *

Lisäämättä mitään minä jätän tämän kirjeen lukijoitteni ja lukijattarieni, naineiden ja naimattomien, harkittavaksi.

JOSEF.

Pikku paroonitar Andrée de Fraisières ja pikku kreivitär Noëmi de Gardens olivat hutikassa, kokonaan humalassa.

He olivat syöneet päivällistä kahden kesken lasisalissa, mikä oli meren puolella. Avonaisista ikkunoista tunkeutui sisään hiljainen kesäinen tuuli, leppoisa ja samalla kertaa raitis, mehevä merituuli. Selkäkenollaan pitkissä nojatuoleissaan nämä nuoret rouvat ottivat nyt vähän päästä pienen kulauksen chartreuseä, poltellen savukkeita ilmaisten toisilleen salaisuuksia, sellaisia, joita ainoastaan tuo soma, odottamaton humala saattoi tuoda heidän huulilleen.

Heidän miehensä olivat iltapäivällä palanneet Pariisiin, jättäen heidät yksikseen tälle autiolle rannalle, minkä olivat valinneet välttääkseen siten muodissa olevien kylpypaikkojen kohteliaat naistenliehijät. Ollen itse poissa viisi päivää seitsemästä he pelkäsivät kovasti maaseudulle tehtäviä retkeilyjä, nurmikolla nautittavia aamiaisia, uintiharjoituksia ja nopeata tuttavallisuutta, mikä syntyy kylpypaikkojen toimeettomuudessa. Kun Dieppe, Etretat, Trouville olivat näyttäneet heistä peloittavilta, niin he olivat vuokranneet erään talon, jonka joku eriskummallinen ihminen oli rakentanut Roquevillen laaksoon, lähelle Fécampia, ja sitten hyljännyt sen, ja tänne he olivat sitten kätkeneet vaimonsa koko kesäksi.

Nuoret rouvat olivat nyt humalassa. Keksimättä mitään aikansa kuluksi pikku paroonitar oli ehdottanut pikku kreivittärelle hienoa päivällistä sampanjoineen. He olivat ensin huvittaneet itseään suuresti päivällisen valmistamisella, sitten he olivat nauttineet sen ilomielin, juoden tanakasti janoonsa, minkä heissä oli synnyttänyt hellauunin lämpö. Nyt he jaarittelivat ja puhelivat puita heiniä yhteen ääneen, poltellen savukkeita ja huuhdellen kurkkuansa rauhallisesti chartreusilla. He eivät enää tienneet, mitä kaikkea he päästivät suustaan.

Kreivitär, jonka jalat olivat kattoa kohden erään tuolin selustalla, oli eksynyt vielä pitemmälle kuin hänen ystävättärensä.

— Tällaisen illan lopettamiseksi, sanoi hän, meillä olisi pitänyt olla rakastajat. Jos minä olisin aavistanut tämän joku aika sitten, niin minä olisin tuottanut heitä kaksi Parisista ja luovuttanut sitten sinulle toisen...

— Minä, puuttui toinen puheeseen, minä keksin niitä aina, yksinpä tänä iltanakin minulla olisi yksi, jos vain tahtoisin.

— Kas vaan! Roquevillessäkö, rakkaani, jokin talonpoika, vai miten?

— Ei, ei sinne päinkään.

— Kerroppas minulle, ystäväiseni.

— Mitä minun sitten pitäisi sinulle kertoa?

— Sinulla on siis rakastaja?

— No totta kai, minä en voi elää ilman rakastajaa. Jos minua ei rakastettaisi, niin minä uskoisin itseni kuolleeeksi.

— Niin minäkin.

— Eikö totta?

— Kuinkas muuten. Mutta miehet eivät käsitä sitä, eivät ainakaan meidän miehemme.

— Eivät tosiaankaan käsitä. Ja miten sinä luulisit meidän tulevan toimeen ilman rakkautta? Me tarvitsemme rakkautta, mihin kuuluu lellittelyä, kohteliaisuuden osoituksia, liehittelyä. Se on meidän sydämemme virikettä, se. Se on välttämätöntä meidän elämällemme, välttämätöntä, välttämätöntä...

— Välttämätöntä.

— Minun täytyy tuntea, että joku ajattelee minua, aina, kaikkialla. Kun minä nukahdan, kun minä herään, niin minun täytyy tietää, että minua jossakin rakastetaan, että minusta nähdään unta, että minua himoitaan. Ilman sitä minä olisin onneton, niin juuri, onneton! Oh! minä olisin niin onneton, että minun täytyisi alituisesti itkeä.

— Minä myöskin.

— Aatteleppas, että toisin ei voi asia ollakaan. Kun aviomies on ollut kiltti kuusi kuukautta tai vuoden, tai kaksi vuotta, niin hän muuttuu pakostakin raa'aksi, niin juuri, oikeaksi raakalaiseksi... Hän ei arastele enään mitään, hän osoittautuu sellaiseksi, mikä hän on, hän nostaa melun laskuista, kaikista laskuista. On mahdotonta rakastaa jotakin, jonka kanssa elää aina yhdessä.

— Niin, se on totta, se.

— Eikös olekin?... Mutta missäs minä taas olinkaan? Minä en sitä ollenkaan enää muista.

— Sinä sanoit, että kaikki aviomiehet ovat raakoja.

— Niin juuri, raakoja he ovat...kaikki.

— Se on totta, se.

— Ja entäs muuta?...

— Mitä niin muuta?

— Mitäs muuta minä sitten sanoin?

— Jaa, minä vaan en sitä tiedä, koska kerta sinä et sitä sanonut!

— Mutta minunhan piti kertoa sinulle jotakin?

— Niin, se on totta...

— Ah, nyt minä muistan!...

— Minä kyllä kuuntelen.

— Minä sanoin sinulle, minä, että minä kyllä keksin kaikkialta rakastajia.

— Miten sinä menettelet?

— Kas näin. Seuraa minua tarkkaavaisesti. Kun minä saavun jollekin vieraalle paikkakunnalle, niin minä teen havaintoja ja valitsen.

— Sinä valitset?

— Niin, totta totisesti. Minä teen aluksi havaintoja. Minä otan selvän asioista. Ennen kaikkea on välttämätöntä, että kysymykseen tuleva mies on vaitelias, rikas ja antelias, eikö niin?

— Kuinkas muuten?

— Ja sitten on välttämätöntä, että hän miellyttää minua miehenä.

— Välttämättömästi.

— Sitten minä hänet pyydystän.

— Sinä pyydystät hänet?

— Niin juuri, samalla lailla kuin pyydystetään kaloja. Sinä et ole koskaan onkinut?

— En, en koskaan.

— Siinä sinä olet menetellyt väärin. Se on hyvin hauskaa. Ja sitten se on hyvin opettavaista. Niin, minä hänet pyydystän...

— Milläs lailla sinä menettelet?

— Voi sinua hölmöä! Eikö nyt miehiä saa, jos tahtoo, vaikka siltä näyttääkin, että he toimittaisivat valinnan! Ja he... nuo tyhmeliinit...luulevat vieläkin valitsevansa...mutta me itse asiassa...aina... toimitamme valinnan, me... Ajattele siis, että, kun ei olla rumia, eikä tyhmiä, kun on kysymyksessä meidän kaltaisemme, kaikki miehet ovat tavottelijoita, kaikki, poikkeuksetta. Me, me tarkastamme heitä aamusta iltaan, ja kun me olemme keksineet jonkun sopivan, niin me pyydystämme hänet...

— Sanasi eivät selvitä minulle sitä, miten sinä menettelet.

— Mitenkä minä menettelen?... minä en tee mitään. Minä annan tarkastaa itseäni, siinä kaikki.

— Sinä annat tarkastaa itseäsi?...

— Juuri niin. Ja se riittää. Kun on antanut tarkastaa itseään useampia kertoja yhteen menoon, niin mies huomaa teidät pian kaikkein kauneimmaksi ja viettelevimmäksi naiseksi. Silloin hän alkaa teitä hakkailla. Minä, minä annan hänen ymmärtää, että hän ei ole vastenmielinen. Tietenkään minä en lähde sitä hänelle sanomaan. Ja hän pihkaantuu aivan korvia myöten. Minä pidän hänestä kiinni. Sitä kestää sitten pitemmän tai lyhemmän ajan, aina hänen ominaisuuksiensa mukaisesti.

— Sinä valtaat sillä lailla kaikki ne, jotka sinä vain haluat?

— Melkein kaikki.

— On siis sellaisiakin, jotka tekevät vastarintaa?

— Välistä.

— Miksi?

— Oh, miksi? Josefeja on kolmea eri lajia. Ensimmäinen on kovin rakastunut johonkin toiseen naiseen. Toinen on ylen arka, ja kolmas on...mitenkä minä sanoisinkaan? ...kykenemätön viemään perille naisen valtausta...

— Oh, rakkaani!...Niinkö luulet?...

— Luulen kun luulenkin... Siitä minä olen varma... Viimeksi mainitsemaani lajia on paljon, paljon, paljon... paljon enemmän kuin luullaankaan. Oh! he näyttävät siltä kuin muutkin... he ovat samalla lailla puettuja kuin muutkin... he esiintyvät riikinkukkoina... Kun minä sanoin riikinkukkoina... niin minä erehdyin, sillä he eivät voi levittää pyrstöään.

— Oh, rakkaani!...

— Mitä noihin arkoihin tulee, niin heidän tyhmyydelleen ei välistä mahda mitään. He ovat miehiä, jotka tuskin uskaltavat riisuutua, tuskin silloinkaan, kun menevät maata aivan yksin, jos heidän huoneessaan vain on peili. Sellaisten suhteen täytyy olla hyvin ponteva, käyttää silmäyksiä ja kädenpuristuksia. Sekään ei aina hyödytä. He eivät koskaan tiedä, miten ja mistä päästä on aloitettava. Jos heidän seurassaan menet tajuttomaksi, kuten minä tässä viimeksi menin... niin he alkavat teitä hoivata... Ja jollet pian tule tajuihisi... niin he lähtevät hakemaan apua.

Minä puolestani pidän niistä, jotka ovat rakastuneita johonkin toiseen. Ne minä valtaan väkiryssä... pistinhyökkäyksellä, rakkaani!

— Kaikki se on oikein, mutta jos ei ole miehiä, kuten esimerkiksi täällä.

— Minä keksin heitä.

— Sinä keksit heitä. Mistä sitten?

— Kaikkialta. Kas, minun mieleeni muistuu tässä eräs tapaus.

"Siitä on tänä vuonna kaksi vuotta, kun minun mieheni pani minut viettämään kesää maatilallaan Bougrollesissa. Siellä... ymmärrätkös sinä!... ei ollut mitään, ei mitään, ei mitään. Ympäristön tiloilla oli vain joitakin vastenmielisiä moukkia, naisten ja otusten metsästäjiä, jotka elivät kylpyammeettomissa linnoissaan, miehiä, jotka tuoksuivat hielle ja nukkuivat vaatteet päällään, miehiä, joita on mahdoton ojentaa, sillä heillä on ohjeinaan likaisen elämän periaatteet. Arvaas, mitä minä tein?"

— En voi arvata.

— Ah! ah! ah! Minä luin joukon George Sandin romaaneja, joissa ylistetään kansaa, romaaneja, joissa työmiehet ovat yleviä ja herrasmiehet rikoksellisia. Ota vielä huomiosi se seikka, että minä olin nähnyt *Ruy-Blasin* edellisenä talvena ja että se oli liikuttanut minua kovasti. No niin! Eräällä minun vuokraviljelijöistäni oli poika, 22-vuotias, joka oli lueskellut papintutkintoa varten, mutta sitten jättänyt inhoten koko seminaarin. No niin! Minä otin hänet palvelijakseni!

— Oh!... Ja entäs sitten!...

— Niin, sitten... sitten, rakkaani, minä kohtelin häntä ylimielisesti, minä näyttelin hänelle paikkojani. Minä en pyydystänyt häntä, tätä moukkaa, minä saatoin hänet ilmielekkiin!...

— Oh! Andrée!

— Niin, se huvitti minua suuresti. Sanotaan, että palvelijoista ei ole väliä, että he eivät merkitse mitään! No niin, minä en hänestä välittänyt. Minä soitin hänet puheilleni antaakseni hänelle määräyksiäni joka aamu kamarineitsyeni pukiessa minua, samoin myöskin iltaisin, kun hän riisui minua.

— Oh! Andrée!

— Rakkaani, hän syytti kuten olkikatto. Sitten, pöydässä, aterian aikana, minä en puhunut muusta kuin puhtaudesta, ruumiin hoidosta, suihkuista ja kylvyistä. Puheeni vaikutus oli suurenmoinen, sillä parin viikon perästä hän kylpi joessa illoin, aamuin ja käytti hajuaineita siinä määrässä, että koko linna oli niistä myrkyttyä. Täytyipä minun suorastaan kieltää häneltä kaikki parfumeit sanomalla hänelle raivostuneella ilmeellä, että miesten ei sopinut koskaan käyttää muuta kuin eau de Colognea.

— Oh! Andrée!

— Silloin sain ajatuksen perustaa maalaiskirjaston. Minä hankin muutamia satoja siveellisiä romaaneja, joita minä lainasin kaikille talonpojilleni ja palvelijoilleni. Kokoelmaani oli päässyt pujahtamaan muutamia kirjoja...muutamia kirjoja... runollisia... sellaisia, jotka kiihdyttävät...koulukodin ja koulujen oppilasten sieluja... Minä annoin ne kamaripalvelijalleni. Niistä hän oppi tuntemaan elämää...kummallista elämää.

— Oh! Andrée!

— Sitten minä tulin tutuksi hänen kanssaan, minä aloin sinutella häntä. Minä ristin hänet Josefiksi. Rakkaani, hän oli... hän oli pelottavassa tilassa... Hän laihtui kuten... kuten kukko... hän pyöritteli hullun tavoin silmiään. Minua tämä huvitti rajattomasti. Se oli minun parhaita kesiäni...

— Ja entäs sitten?...

— Sitten...niin... No niin, eräänä päivänä, kun mieheni oli poissa, minä käskin hänet valjastamaan hevosen pienten korirattaiden eteen ja viemään minut metsään. Oli kovin kuuma, kovin kuuma... Kas

sillä lailla!

— Oh! Andrée, kerro minulle kaikki... Se huvittaa minua äärettömästi.

— Kas vaan, juoppas lasi chartreuseä, taikka minä tyhjennän koko pullon yksinäni. No niin, sitten, minä tunsin itseni pahoinvointiseksi matkalla.

— Miten niin?

— Millainen hölmö sinä olet! Minä sanoin hänelle, että aloin voida pahoin ja että minut oli nostettava nurmikolle. Ja sitten kun minä olin nurmikolla, niin minä olin läikähtymäisilläni ja pyysin häntä hellittämään paulat. Ja sitten kun nyörit oli päästetty irti, niin minä menin tainnoksiin.

— Aivan kokonaan?

— Eikös mitä, eihän toki.

— No niin?

— No niin! Minun täytyi jäädä tainnoksiin melkein koko tunniksi. Hän ei keksinyt lääkettä. Mutta minä olin kärsivällinen enkä avannut silmiäni ennen kuin hänen lankeemuksensa jälkeen.

— Oh! Andrée!... Ja mitäs sinä hänelle sanoit?

— Minä, en mitään! Tiesinkö minä sitten mitään ollessani tainnoksissa? Minä kiitin häntä ja pyysin nostamaan itseni rattaille. Sitten hän ajoi takaisin linnaan, mutta oli vähällä kaataa ajoneuvot ristikkoportin käänteessä!

— Oh! Andrée! Siinä kaikki?

— Siinä kaikki.

— Sinä et ole mennyt tainnoksiin muuta kuin yhden kerran?

— En muuta kuin kerran, totta totisesti! Minä en tahtonut tehdä itselleni rakastajaa tästä moukasta.

— Piditkö häntä palveluksessasi kauan sen jälkeen?

— Kyllä. Hän on meillä vieläkin. Miksi minä olisin erottanut hänet? Minulla ei ole syytä moittia häntä.

— Oh! Andrée! Ja hän rakastaa sinua edelleenkin?

— Totta totisesti!

— Missä hän on?

Pikku paroonitar ojensi kätensä seinää kohden ja painoi sähkönappia. Ovi avautui melkein heti, ja sisään astui suuri kamaripalvelija, joka levitti ympärilleen hyvin vahvaa eau de Colognen hajua.

Paroonitar sanoi hänelle: "Hyvä Josef, minä pelkään pahoinvointia, mene hakemaan tänne minun kamarineitsyeeni."

Mies jäi liikkumattomaksi kuten sotamies upseerin edessä ja loi palavan katseen emäntäänsä, joka jatkoi: "Mutta, hölmöseni, pidäppäs kiirettä. Me emme ole tänään metsässä, ja Rosalie tulee hoitamaan minua paremmin kuin sinä."

Mies kääntyi ympäri kantapäillään ja poistui.

Pikku kreivitär kysyi kauhistuneena:

— Ja mitäs sinä tulet sanomaan kamarineitsyeellesi?

— Minä sanon hänelle, että se on mennyt ohitse. Ei, yhtä kaikki minä annan päästää auki paulat. Siten minun rintani vapautuu, sillä minä en voi enää hengittää. Minä olen humalassa... rakkaani... ja niin perinpohjaisessa, että minä kaatuisin, jos nousisin tästä istuimeltani.

PELASTETTU.

Pikku markiisitar de Rennedon tuli sisään pallon tavoin, joka särkee ikkunan, ja alkoi nauraa ennenkuin ryhtyi puhumaan, alkoi nauraa katketakseen, samalla lailla kuin kuukausi sitten, jolloin hän ilmoitti ystävättärelleen pettäneensä markiisia, kostoksi, yksinomaan kostoksi, ja yhden ainoan kerran, sillä hänen miehensä oli todellakin liian typerä ja liian mustasukkainen.

Pikku paroonitar de Grangerie laski sohvalle kirjan, jota hän oli lukenut, ja tarkasti Annettea uteliaasti, nauraen jo itsekin.

Lopulta hän kysyi:

— Mitäs sinä taas olet tehnyt?

— Oh!... rakkaani... rakkaani... Se on liian hullunkurista... liian hullunkurista...? kuvitteleppas mielessäsi... minä olen pelastettu!... pelastettu!... pelastettu!

— Miten niin pelastettu?

— Niin juuri, pelastettu!

— Mistä sitten?

— Mieheni vallanalaisuudesta, rakkaani, pelastettu! Vapautettu! vapaa! vapaa! vapaa!

— Miten niin vapaa? Missä suhteessa?

— Missä suhteessa! Avioero! Niin, avioero! Avioero on minun käsissäni!

— Sinä olet saanut avioeron?

— En, en vielä, mutta miten typerä sinä olet! Avioeroa ei saada kolmessa tunnissa! Mutta minulla on todistuksia... todistuksia... todistuksia siitä että hän pettää minua... veres rikos... aatteles!...veres rikos... hän on minun vallassani...

— Oh! kerroppas minulle! Hän on siis pettänyt sinua?

— Kyllä...oikeastaan ei...kyllä ja ei... minä en sitä tiedä. Mutta minulla on todistuksia, ja se tässä on pääasia.

— Miten sinä olet menetellyt?

— Miten minä olen menetellyt?...Kas näin! Oh! minä olen ollut ankara, kovin ankara. Viimeisten kolmen kuukauden aikana hän on käynyt inhoittavaksi, kerrassaan inhoittavaksi, raa'aksi, karkeaksi, mielivaltaiseksi, vieläpä halpamaiseksikin. Minä sanoin itselleni: Tätä ei saa jatkua, tästä täytyy tulla avioero! Mutta millä lailla? Se ei ollut helppoa. Minä olen koettanut saada hänet lyömään itseäni, mutta hän ei ole tahtonut. Hän vastusti minua aamusta iltaan, pakoitti minut menemään ulos silloin, kun minua ei haluttanut, ja pysymään kotona silloin, kun minä halusin syödä päivällistä kaupungilla; hän teki minun elämäni sietämättömäksi viikon alusta sen loppuun asti, muttei vain lyönyt minua.

Silloin minä koetin ottaa selvää siitä, oliko hänellä jalkavaimoa. Hänellä kyllä oli, mutta hän käytti tuhansia varokeinoja mennessään hänen luokseen. Heitä oli mahdoton yllättää yhdessä. Arvaappas, mitä minä silloin tein?

— Sitä minä en arvaa.

— Oh! sinä et tulisi arvaamaan sitä koskaan. Minä pyysin veljeäni hankkimaan minulle tuon tyttösen valokuvan.

— Miehesi jalkavaimon kuvan?

— Niin juuri. Se maksoi Jacquesille viisitoista kultarahaa, yhden illan hinnan, kello seitsemästä puoleenyöhön asti, kolme kultarahaa tunnilta. Hän sai valokuvan kaupanpäälliseksi.

— Minusta tuntuu, että hänen olisi pitänyt saada se vähemmällä, jollakin kujeella, tarvitsematta samalla kertaa ottaa originaalia, itse ihmistä.

— Oh! hän on sievä. Hän ei ollut ollenkaan vastenmielinen Jacquesille. Ja sitten minä tarvitsin häntä koskevia erikoistietoja, tietoja hänen vartalostaan, hänen rinnastaan, hänen ihostaan ja tuhansista muista seikoista.

— Minä en ymmärrä sinua.

— Kohta tulet näkemään. Kun minä sain tietää kaiken sen, mitä halusinkin, niin minä menin... kuinkas minä nyt sanoisinkaan... inä menin erään... affääri-ihmisen luokse... sinähän tiedät... erään niitä miehiä, jotka toimittavat kaikenkaltaisia... kaikenlaatuisia asioita... minä menin... jonkinlaiseen... ilmoitus- ja rikosasiaintoimistoon... tottahan sinä jo ymmärrät.

— Kyllä, melkein. Ja sinä sanoit hänelle?

— Minä sanoin hänelle, näyttäen Clarissen (hänen nimensä on Clarisse) valokuvaa: "Herrani, minun täytyy saada kamarineitsyt, joka muistuttaa tätä. Hänen täytyy olla kaunis, aistikas, hieno ja puhdas. Minä maksan hänelle, mitä hän pyytää. Jos se tulee maksamaan minulle kymmentuhatta frangia, sitä pahempi. Minä en tarvitse häntä kolmea kuukautta enempää."

Mies näytti kovin hämmästyneeltä. Hän kysyi: "Tahtooko rouva, että hänen tulee olla nuhteeton?"

Minä punastuin ja änkytin: "Totta kai, kuin itse rehellisyys."

Hän jatkoi: "... Entäs... entäs tapoihin nähden..." Minä en uskaltanut vastata. Minä vain annoin kieltävän vastauksen päänyökkäyksellä. Sitten minä äkkiä käsitin, että hänessä oli syntynyt hirveä epäily, ja minä huudahdin, kokonaan pois suunniltani: "Oh! herrani... minä tarvitsen häntä miestäni varten... joka minua pettää...joka pettää minua kaupungilla...ja minä tahdon... minä tahdon, että hän pettää minua kotona... ymmärrättekö te... voidakseni hänet yllättää..."

Silloin mies alkoi nauraa. Ja minä käsitin hänen katseestaan, että hän piti minua kunniallisena. Vieläpä hän havaitsi minut hyvin ankaraksikin. Minä olisin vaikka uskaltanut lyödä vetoa, että hän olisi halunnut puristaa kättäni.

Hän sanoi minulle: "Viikossa, rouvani, minä järjestän tämän asian. Ja jos tarvitaan, niin me voimme neuvotella lisää asiasta. Minä vastaan menestyksestä. Teidän ei tarvitse maksaa mitään ennenkuin asia on saatu onnellisesti suoritetuksi. Tämä valokuva on siis teidän herra miehenne jalkavaimon kuva?"

— Kyllä, herrani.

— Kaunis nainen, teeskennellyn laiha. Ja mitä parfyymiä?

Minä en käsittänyt häntä ja toistin: Miten niin, mitä parfyymiä?

Hän hymyili: "Niin, rouvani, parfyymi on välttämätöntä miehen viettelemisessä, sillä se herättää hänessä tiedottomat muistot, jotka saavat hänet toimimaan, parfyymi synnyttää hämärän sekavuuden hänen sieluunsa, kiihdyttää sitä ja herpaisee sen palauttamalla hänen mieleensä entiset nautinnot. Olisi myöskin koetettava saada selville ne ruokalajit, mitä teidän herra miehellenne on tapana syödä tuon naisen kanssa. Te voisitte tarjota hänelle samoja ruokalajeja sinä iltana, jolloin te hänet tulette yllättämään. Oh! rouvaseni, me saatamme hänet kiikkiin, saatamme kun saatammekin!"

Minä läksin hänen luotaan täynnä innostusta. Minä olin sattunut tapaamaan oikein viisaan miehen.

Kolme päivää myöhemmin minä näin pitkän, tummaverisen, hyvin kauniin tytön tulevan luokseni. Hänen ilmeensä oli kaino ja julkea samalla, hänellä oli erikoinen ovela ilme. Hän tuli hyvin minun kanssani toimeen. Kun minä en tiennyt liioin, kuka hän oli, niin minä kutsuin häntä "neidiksi"; silloin hän sanoi minulle: "Oh! Rouva voi kutsua minua vain lyhyesti Roseksi." Ja me aloimme keskustella.

— No niin, Rose, te tiedätte, miksi teidät on lähetetty tänne?

— Minä aavistan sen, rouvani.

— Hyvä on, tyttöseni... ja se ei tunnu teistä... liian ikävältä?

— Oh! rouvani, se on kahdeksas avioero, jonka minä saan aikaan, minä olen siihen tottunut.

— Mainiota. Paljonko teiltä menee aikaa onnistumiseen?

— Oh! rouvani, se riippuu kokonaan herran temperamentista. Sitten kun saan olla viisi minuuttia herran kanssa kahden kesken, niin minä annan tarkan vastauksen rouvalle.

— Te saatte nähdä hänet heti paikalla, lapseni. Mutta minä ilmoitan teille etukäteen että hän ei ole kaunis.

— Se ei merkitse minulle mitään, rouvani. Minä olen eroittanut jo hyvin rumiakkin. Mutta minä kysyisin rouvalta, oletteko selvillä parfyymistä?

— Kyllä, hyvä Roseni — mieheni rakastajatar käyttää verveineä.

— Sitä parempi, rouvani, minä pidän kovin senttuoksusta! Voiko rouva sanoa minulle myöskin, käyttääkö herran rakastajatar silkkisiä alusvaatteita?

— Ei, lapseni, hän käyttää pitseillä varustettuja liinaisia.

— Oh! sitten hän on sellainen nainen kuin pitääkin. Silkkiset alusvaatteet alkavat käydä liian jokapäiväisiksi.

— On totta, mitä sanotte.

— No niin, rouvani, minä ryhdyn hommaani.

Ja hän ryhtyi tosiaankin hommaansa, heti kohta: aivan kuin hän ei olisi koskaan eläessään mitään muuta tehnytään.

Tuntia myöhemmin mieheni saapui kotiin. Rose ei luonut katsettaankaan häneen, mutta kyllä hän loi, hän. Rose tunsu heti vahvan verveinen hajun. Viiden minuutin kuluttua hän poistui huoneesta. Mieheni kysyi minulta heti kohta:

— Kuka on tämä tyttönen, sanos?

— No mutta...minun uusi kamarineitsyeeni.

— Mistä te olette hänet keksinyt?

— Minä sain hänet paroonitar de Grangerielta, joka häntä suositteli mitä parhaiten.

— Ah! hän on hyvin sievä.

— Niinkös luulette?

— Kyllä... kamarineitsyeeksi.

Minä riemuitsin. Minä tunsin, että hän tarttui jo syöttiin.

Vielä samana iltana Rose sanoi minulle: "Minä voin nyt luvata rouvalle, että siihen ei mene kahta viikkoa pitempää aikaa. Herra on hyvin helposti houkuteltavissa!"

— Ah! te olette jo koettanut?

— En, rouvani; mutta sen näkee jo ensi silmäniskulta. Hänellä oli jo halu syleillä minua mennessään sivuitseni.

— Hän ei sanonut teille mitään?

— Ei, rouvani, hän kysyi vaan nimeäni... saadakseen kuulla ääneni soinnun.

— Mainiota, Roseni. Toimikaa vain niin nopeasti kuin voitte.

— Rouvalla ei ole mitään syytä pelätä. Minä en viivyttelen muuta kuin sen verran, ett'en anna huonoa käsitystä itsestäni.

Viikon päästä minun mieheni ei poistunut kotoa tuskin ollenkaan. Minä näin hänen harhailevan koko iltapäivän huoneissaan; ja mikä hänen käyttäytymisessään oli merkillepantavinta, se oli se, että hän ei estellyt minua ensinkään, kun minä läksin kaupungille. Ja minä pysyttelin poissa kotoa koko päivän... jättääkseni...jättääkseni hänet vapaaksi.

Yhdeksäntenä päivänä, kun Rose riisui minua, hän sanoi minulle arkaillen:

— Se on tapahtunut, rouvani, tänä aamuna.

Minä hämmästyin hieman, vieläpä tulin hieman liikutetuksikin, en itse asian vuoksi, vaan pikemminkin sen tavan johdosta, jolla hän sen minulle sanoi. Minä änkytin:

— Ja... ja... se meni hyvin?...

— Oh! rouvani, sangen hyvin. Kolme päivää sitten hän jo minua ahdisti, mutta minä en pitänyt liiasta kiireestä. Rouva ilmoittaa vaan minulle hetken, jolloin hän tahtoo yllättää meidät itse rikoksessa.

— Kyllä, tyttöseni. Kuulkaahan!... valitkaamme torstai.

— Olkoon menneeksi torstai, rouvani. Minä en suostu mihinkään siihen mennessä pitääkseni herran

vireessä.

— Oletteko varma siitä, että ette epäonnistu?

— Oh! rouvani, kyllä, aivan varma. Minä tulen kiihdyttämään herran äärimmilleen, sillä lailla, että minä antaudun juuri sillä hetkellä, minkä rouva suvaitsee minulle määrätä.

— Valitkaamme kello viisi, hyvä Roseni.

— Olkoon menneeksi kello viisi, rouvani; ja missä paikassa?

— Mutta...minun huoneessani.

— Olkoon menneeksi, rouvan huoneessa.

"Nyt sinä, rakkaani, käsität, mitä minä olen tehnyt. Minä kävin ensiksi hakemassa isän ja äidin ja sitten enoni d'Orvelinin, presidentin, ja sitten hra Rapletin, tuomarin, mieheni ystävän. Minä en ilmoittanut heille, mitä minä tulin heille näyttämään. Minä panin heidät kaikki kävelemään varpaillaan aina kamarini ovelle asti. Minä odotin kello viittä, tarkalleen kello viittä... Oh! miten minun sydämeni jyski. Minä olin kutsunut myöskin ovenvartijan, saadakseni vielä yhden lisätodistajan! Ja sitten... ja sitten, juuri sillä hetkellä kuin seinäkello alkaa lyödä, pau, minä avaan oven selkosen selälleen... Ah! ah! ah! me olimme saapuneet juuri parhaiksi...juuri parhaiksi... rakkaani...Oh! miltä minun mieheni näytti!... jospa sinä olisit nähnyt hänen naamansa!... Hän kääntyi vuoteessa...konna! Ah! miten hullunkuriselta hän näytti!... Minä nauroin, minä nauroin... Mutta isä suuttui ja tahtoi lyödä minun miestäni... Mutta ovenvartija, oiva palvelija, auttoi häntä pukeutumaan...meidän nähtemme...meidän nähtemme... Hän napitteli hänen olkaimiaan...miten hullunkurista se oli!... Mitä Roseen tulee, niin hän oli mainio! aivan täydellinen... Hän itki...hän itki sangen hyvin. Siinä on kallisarvoinen tyttö... Jos sinä joskus tarvitset sellaista, niin älä unhoita häntä!

"Ja tässä minä nyt olen... Minä saavuin heti kohta kertomaan sinulle tämän jutun...heti kohta. Minä olen vapaa. Eläköön avioero!..."

Ja hän alkoi tanssia keskellä salia, kun pikku paroonitar sitä vastoin, miettiväisenä ja harmissaan, mutisi:

— Mikset sinä kutsunut minuakin katsomaan sitä?

MERKKI.

Pikku markiisitar de Rennedon nukkui vielä suljetussa ja hyvänhajuaisessa huoneessaan, suuressa, pehmeässä ja matalassa vuoteessaan kevyissä, liinasisissä lakanoissaan, jotka olivat pitsinhienoja ja hyväileviä kuten suudelma; hän nukkui yksinään, rauhallisena, avioeronsaaneiden onnellista ja syvää unta.

Hän heräsi ääniin, jotka puhuivat kiihkeästi pienessä sinisessä salissa. Hän kuuli rakkaan ystävänsä, pikku paroonitar de Grangerien, väittelevän sisäänpääsystä kamarineitsyeen kanssa, joka suojeli emäntänsä ovea.

Silloin pikku markiisitar nousi, veti syrjään salvat, väänsi lukon auki, kohotti oviverhoa ja, pisti esiin päänsä, pelkän vaalean, hiuspilveen kätkeytyvän päänsä.

— Mikäs sinun on, hän sanoi, kun tulet näin aikaiseen? Kello ei ole vielä yhdeksääkään.

Pikku paroonitar vastasi, hyvin kalpeana, hermostuneena, kiihkeänä:

— Minun täytyy saada puhua sinulle. Minulle on tapahtunut jotakin niin hirveätä.

— Astuhan sisään, rakkaani.

Hän astui sisään, he syleilivät toisiaan, ja pikku markiisitar paneutui uudestaan vuoteeseen sillä aikaa kuin kamarineitsyt avasi ikkunat ja päästi sisään ilmaa ja valoa. Kun palvelija oli poistunut, niin rva de Rennedon jatkoi: "Kas niin, kerrohan."

Rva de Grangerie alkoi itkeä, vuodattaen kirkkaita, kauniita kyyneleitä, mitkä tekevät naiset

hurmaavammiksi, ja kuivaamatta niitä, pelosta, että silmät kävisivät punaisiksi, hän änkytti:

"Oh, ystäväni, se on niin hirveätä, hirveätä, se, mitä minulle on tapahtunut. Minä en ole nukkunut yhtään yöllä, en minuuttiakaan, kuuletkos sinä, en minuuttiakaan. Kas, koetappas minun sydäntäni, miten se lyö."

Ja tarttuen ystävättärensä käteen hän vei sen rinnalleen, tuolle naisten sydämen pyöreälle ja vankalle suojarustukselle, joka usein riittää miehille ja estää heidät hakemasta mitään alempaa. Hänen sydämensä löi tosiaankin kiivaasti.

Hän jatkoi:

"Se sattui minulle eilen päivällä... kellon lähestyessä neljää... tai puoli viittä. Minä en tiedä sitä niin tarkalleen. Sinä tunnet hyvin minun huoneustoni, sinä tiedät, että minun pikku salini, se, jossa minä aina oleskelen, on Saint-Lazaren kadulle päin, ensi kerroksessa, ja että minulla on tapana asettua ikkunaan katselemaan ohikulkevia ihmisiä. Se on niin iloinen, tuo rautatieaseman seutu, niin levoton, niin eloisa... Niin, minä pidän siitä! Minä istuin siis eilen matalalla tuolillani, jonka minä olen antanut asettaa ikkunakomeroon; se oli auki, tuo ikkuna, enkä minä ajatellut mitään: minä vain hengitin sinistä ilmaa. Muistathan sinä, miten ilma oli ihana, eilen! Yhtäkkiä minä huomasin, että toisella puolen katua oli myöskin nainen ikkunassa, punaisissa pukimissa oleva nainen; minä olin malvanvärisesessä puvussani, sinähän tiedät sen sievän pukuni. Minä en tuntenut tuota naista, uutta asukasta, joka oli majoittunut siihen kuukausi sitten; ja kun oli satanut kuukauden päivät, niin minä en ollut häntä vielä nähnyt. Mutta minä havaitsin heti paikalla, että hän oli sivistymätön nainen. Alussa minua inhotti ja loukkasi se seikka, että hän oleskeli ikkunan ääressä kuten minäkin, mutta sitten, vähitellen, minua huvitti tarkastaa häntä. Hän nojasi kyynärpäihinsä ja piti silmällä miehiä, ja miehet tarkastivat myöskin häntä, kaikki tai melkein kaikki. Tekisi mieli sanoa, että he aavistivat jotakin lähestyessään tätä taloa ja että he vainusivat jotakin kuten koira metsänriistaa, sillä he kohottivat äkkiä päänsä ja vaihtoivat hänen kanssaan hyvin nopeasti katsetta, vapaamuurarin katsetta. Naisen katse sanoi: 'Haluttaako teitä?'

"Miesten katse vastasi: 'Ei ole aikaa', tai 'Joku toinen kerta', tai: 'Ei ole rahaa', tai: 'Kätke nyt itsesi, raukka!' Tämän viimeksimainitun lauseen sanoivat perheenisien silmät.

"Sinä et voi kuvitellakaan, miten hullunkurista oli katsella hänen metkujaan tai paremmin sanottuna ammatinharjoitustaan.

"Välistä hän sulki äkkiä ikkunan, ja minä näin jonkun herran kääntyvän portista sisälle. Nainen oli hänet siepannut, kuten onkimies sieppaa kalan. Silloin minä katsoin kelloani. He pysyivät näkymättömissä kymmenestä kahteenkymmeneen minuuttiin, muttei koskaan kauemmin. Lopulta tämä hämähäkki sai minut kiihdyksiin, totta totisesti. Eikä hän ollutkaan mitenkään vastenmielinen, tuo tyttö.

"Minä kysyin itseltäni: Mitenkä hän menetteleekään, kun saa tarkoituksensa ymmärretyksi niin hyvin, niin pian, täydellisesti? Liittääkö hän katseeseensa jonkin merkin päällään, tai jonkin kädenliikkeen?

"Ja minä tartuin teatterikiikariini saadakseni selville hänen menettelynsä. Oh! se oli hyvin yksinkertainen: ensiksi silmänisku, sitten hymyily, sitten pienen pieni päännöykkäys, joka tahtoi sanoa: 'Tuletteko luokseni?' Mutta tämä kaikki kävi niin kevyesti, niin epämääräisesti, niin hillitysti, että hyvää aikaa tarvittiin, jos haluttiin siinä onnistua yhtä hyvin kuin hän.

"Ja minä kysyin itseltäni: Enköhän minäkin voisi tehdä sitä yhtä hyvin kuin hän, tuota pientä iskua ylhäältä alaspäin, rohkeata ja siroa, sillä se oli hyvin siro, tuo hänen liikkeensä. Ja minä aloin koettaa sitä peilin edessä. Rakkaani, minä onnistuin siinä paremmin kuin hän, paljon paremmin! Minä olin innoissani, ja minä asetuin uudestaan ikkunan ääreen.

"Hän ei ottanut enää tällä haavaa ketään vastaan, tuo tyttö rukka, ei ketään. Hänellä ei ollutkaan enää menestystä. Miten hirveätä mahtaneekaan olla elatuksen hankkiminen sillä lailla, hirveätä ja huvittavaa välistä, sillä heidän joukossaan on sellaisiakin, jotka eivät ole vastenmielisiä, noiden miesten joukossa, joita pyydetään kadulta.

"Nyt he kulkivat kaikki minun ikkunani ohitse, eikä kukaan astellut enää hänen katukäytävänsä. Hänen aurinkonsa oli laskenut. Heitä tuli tulemasta päästyään nuoria ja vanhoja, tummia ja vaaleita, harmaita ja valkeita.

"Minä näin muutamia hyvin siroja, totisesti siroja, rakkaani, paljon parempia kuin minun mieheni ja sinunkin miehesi, sinun entinen miehesi, sillä sinähän olet saanut avioeron. Nyt sinulla on tilaisuus valita.

"Minä sanoin itselleni: Jos minä antaisin heille merkin, niin ymmärtäisivätköhän he minua, minua, joka olen kunniallinen nainen? Ja kas, kun minut valtasi hullu halu tehdä heille tuo merkki, minut

valtasi oikeakihtyneen naisen halu...kauhea halu, jonka sinä tiedät niiksi haluiksi... joita on mahdollon vastustaa! Minä joudun välistä sellaisen valtaan, minä. Eikös se ole hullunkurista, sanos eikös se ole hullua! Minä uskon, että meillä on apinan sielu, meillä naisilla. Minulle on muuten vakuutettu (sen on eräs lääkäri sanonut minulle), että apinan aivot muistuttavat suuresti meidän aivojamme. Meidän täytyy aina matkia jotakin. Me matkimme miehiämme niin kauan kuin me heitä rakastamme, sitten me matkimme rakastajiamme, sitten ystävättäriämme, rippi-isiämme, kun nämä ovat hyvänsävyisiä. Me omistamme heidän ajatustapansa, sanontatapansa, me teemme samoja liikkeitä, me käytämme samoja sanoja, me matkimme heitä kaikessa. Se on typerää.

"Mitä sitten minuun tulee, niin minä, kun minut valtaa halu tehdä jotakin, teen sen myöskin aina.

"Minä sanoin siis itselleni: Kas niin, minäpäks teen kokeen yhden kanssa, yhden ainoan kanssa, saadakseni nähdä, miten siinä käy. Ja mitäs siinä sitten voisi minulle tapahtua? Ei mitään! Me hymyilemme toisillemme, ja siinä kaikki, minä en näe häntä enää koskaan; ja jos minä hänet näen, niin hän ei enää tunne minua, ja jos tuntisikin, niin minä kieltäisin kaiken, totta totisesti.

"Ja niin minä alan valikoida. Minä etsin hyvin siroa, hyvin siroa. Äkkiä minä näin pitkän, vaaleaverisen nuoren miehen tulevan. Minä pidän vaaleaverisistä, kuten tiedät.

"Minä luon häneen katseeni. Hän katsahtaa minuun. Minä hymyilen, hän hymyilee; minä annan hänelle merkin, oh! tuskin huomattavan; hän vastaa päällään: 'Kyllä', ja niin hän kääntyy taloon, rakkaani! Hän tulee pääoven kautta.

"Sinä et osaa kuvitellakaan, miltä minusta tuntui sillä hetkellä! Minä luulin tulevani hulluksi. Oh! miten minua pelotti! Hänen piti puhutella palvelijaa! Josefia, joka on täysin uskollinen minun miehelleni. Josef olisi varmaankin luullut minun tunteneen tämän herran jo pitkän aikaa.

"Sanos, mitä tehdä? Mitä tehdä? Hän soittaisi ovikelloa heti paikalla, sekunnin sisällä. Sanos, mitä tehdä. Minä ajattelin, että parasta oli mennä häntä vastaan, sanoa hänen erehtyneen, pyytää häntä poistumaan. Hän sääliisi naista, naisparkkaa! Ja niin minä riennän ovelle ja avaen sen juuri sillä hetkellä kun hän on soittamaisillaan ovikelloa.

"Minä änkytin, aivan hulluna: 'Poistukaa, herrani, poistukaa, te erehdytte, minä olen kunniallinen nainen, minä olen naimisissa oleva nainen. Tämä on erehdys, hirveä erehdys, minä luulin teitä erääksi tuttavakseni, jota te muistutatte suuresti. Säälikää minua, herraseni.'

"Mutta hänkös alkaa nauraa, rakkaani, ja vastaa: 'Hyvää päivää, kissaseni. Tiedäkin, että minä sen tunnen, sinun historiasi. Sinä olet naimisissa, se merkitsee kahta kultarahaa yhden asemasta. Sinä saat ne kylläkin. Kas niin, näytä minulle tietä.'

"Ja hän työntää minut edelleen ja sulkee oven; ja kun minä kauhistuneena jäin seisomaan hänen eteensä, niin hän syleilee minua, käärii käsivartensa vyötäisteni ympäri ja pakottaa minut astumaan saliin, jonka ovi oli jäänyt auki.

"Ja sitten hän alkaa tarkastaa kaikkea kuten huutokaupanpitäjä, ja hän huomauttaa: 'Peijakas, kun sinulla onkin kaikki somaa, hyvin somaa! Ja mahdat olla tällä haavaa kovassa rahapulassa, kun esiinnyt akkunassasi!'

"Silloin minä alan hartaasti pyytää häntä: 'Oh, herrani! poistukaa! poistukaa! Minun mieheni palaa tuossa tuokiossa! Hän palaa aivan heti, nyt on hänen aikansa! Minä vannon teille, että olette erehtynyt!' Mutta hän vastaa minulle rauhallisesti: 'Kas niin, kaunokaiseni, riittää jo. Jos sinun miehesi palaa, niin minä annan hänelle viitosen, jolla hän voi saada jotakin suuhunsa.'"

Huomattuaan kamiinalla Raoulin valokuvan hän kysyy minulta:

— Siinä hän on, sinun... sinun miehesi?

— Kyllä, se on hän.

— Ja näyttää hauskalta hölmöltä. Ja entäs tämä? Joku ystävättäresi?

Se oli sinun valokuvasi, rakkaani, se, joka on otettu sinusta tanssiaispuvussa... En tiennyt enää, mitä olisin vastannut, minä änkytin:

— Kyllä niin, se on eräs ystävättäreni.

— Hän on hyvin sievä. Sinä toimitat hänet myöhemmin tuttavakseni.

Kas, kello alkaa lyödä viittä, ja Raoulilla on tapana saapua kotiin kello puoli kuusi! Jos hän saapuisi ennen kuin toinen on ennättänyt poistua, ajatteleppas sitä! Silloin... silloin... minä jouduin päästäni

pyörälle... aivan kokonaan...minä ajattelin... minä ajattelin... että... että parasta oli... oli... oli vapautua tästä miehestä... mahdollisimman pian... Mitä pikemmin, sitä parempi... sinä ymmärrät kyllä...ja kas niin... kas niin... kun mikään muu ei auttanut... ja, rakkaani, mikään muuhan tässä ei auttanut... sillä hän ei olisi lähtenyt ilman sitä... Minä siis... minä siis... minä siis väänsin salin oven lukkoon...ja siinä se sitten oli.

Pikku markiisitar de Rennedon alkoi nauraa ja nauraa oikein katketakseen, pää tyynyissä, saattaen sänkynsä vapisemaan vallan kokonaan.

Kun hän oli hieman rauhoittunut, hän kysyi:

— Ja... ja... hän oli soma poika?...

— Olipa niinkin.

— Ja sinä olet sitten pahoillasi?

— Mutta... mutta... kas, kun hän... kun hän lupasi tulla huomenna samaan aikaan... ja minä... ja minä pelkään hirveästi... Sinä et osaa aavistaa, miten hellittämätön... ja miten tahtovainen hän... on. Mitä tehdä... sanoppas... mitä tehdä?

Pikku markiisitar nousi istualleen vuoteellaan miettiäkseen. Sitten hän laushti äkisti:

— Anna pidättää hänet.

Pikku paroonitar hämmästyi. Hän änkytti:

— Mitenkä? Mitäs sinä sanot? Mitäs sinä ajattelet? Antaa pidättää hänet? Millä tekosyyllä?

— Oh! se on hyvin yksinkertaista. Sinä menet poliisikomisariuksen luo ja sanot hänelle, että eräs herra on seurannut sinua kolme kuukautta, että hän on ollut kylliksi julkea tullakseen sinun luoksesi eilen, että hän on uhannut tulla luoksesi uudelle vierailulle huomenna ja että sinä pyydät lain myöntämää turvaa. Sinulle annetaan kaksi poliisia, jotka pidättävät hänet.

— Mutta, rakkaani, jos hän kertoo...

— Mutta häntä ei uskota, hölmöseni, sen jälkeen kun sinä olet hyvin järjestänyt asiasi poliisikomisariuksen luona. Mutta sinua uskotaan, sinua, joka olet moitteettoman seurapiirin naisia.

— Oh! sitä minä en tule koskaan uskaltamaan.

— Sinun täytyy uskaltaa, rakkaani, taikka muuten sinä olet hukassa.

— Ajattelehan toki, että hän... että hän tulee herjaamaan minua... — kun hänet tullaan pidättämään.

— Kas niin, sinulla tulee olemaan todistajia ja sinä tulet tuomituttamaan hänet.

— Tuomituttamaan mihin?

— Hyvitykseen. Tällaisessa tapauksessa täytyy olla säälimätön!

— Ah! hyvityksen ollessa puheessa... on eräs seikka, joka saa minut hyvin hämilleni... totisesti hämilleni... Hän jätti minulle... kaksi kultarahaa... kamiinalle.

— Kaksi kultarahaa?

— Niin juuri

— Eikö enempää?

— Ei.

— Se on vähäsen. Se olisi koskenut kipeästi minun kunniaani, minun.

Entäs sitten?

— Entäs sitten! Mitä minun on tehtävä näillä rahoilla?

Pikku markiisitar epäröi hetken, mutta vastasi sitten vakavalla äänellä:

— Rakkaani... Sinun täytyy teettää... sinun täytyy teettää niillä pieni lahja miehellesi... se on vain oikeudenmukaista.

KUKKO LAULOI.

Rva Berthe d'Avancelles ei ollut tähän asti taipunut epätoivoisen ihailijansa, parooni Joseph de Croissardin hartaisiin pyyntöihin. Talvella oli parooni tavoitellut häntä kiihkeästi Pariisissa, ja, nyt hän järjesti hänen kunniakseen juhlia ja, metsästysretkiä normandilaisella Carville-nimisellä maatilallaan.

Aviomies, hra d'Avancelles, ei nähnyt mitään, ei tiennyt mitään, kuten aina tällaisissa tapauksissa. Hän eli erillään vaimostaan, sanottiin, fyysillisen kehnoutensa tähden, jota tämä ei antanut hänelle millään lailla anteeksi. Hän oli paksu, pieni mies, kaljupäinen, ja kaikki oli hänessä lyhyttä, kädet, jalat, kaula, nenä, kaikki.

Sensijaan rva d'Avancelles oli suuri, nuori, tummaverinen ja päättäväinen nainen, joka nauroi äänekkäästi vasten nenää miestään, joka kutsui häntä julkisesti "rouva Popoteksi", ja katseli ilmeisellä mieltymyksellä ja hellyydellä vakituisen ihailijansa, parooni Joseph de Croissardin leveitä olkapäitä, rotevaa vartaloa ja pitkiä, vaaleita viiksiä.

Hän ei ollut vielä kuitenkaan suostunut mihinkään. Parooni joutui perikatoon hänen tähtensä. Hän järjesti lakkaamatta juhlia, metsästysretkiä, uusia huvituksia, joihin hän kutsui paikkakunnalla asuvat aateliset.

Pitkin päivää haukkuivat koirat metsässä ketun ja villisian jäljillä, ja iltaisin yhtyivät häikäisevät ilotulitukset tähtien tuikkeeseen, samalla kuin salin valaistut ikkunat loivat valokuovia, missä liikkui varjoja, laajoille nurmikentille.

Oli syksy, kellastuneiden lehtien aikakausi. Lehdet lentelivät nurmella kuten lintuparvet. Ilmassa tuntui kostean, paljaan maan haju, samalla lailla kuin tunnetaan paljaan ihon haju, kun nainen riisutaan tanssiaisten jälkeen.

Eräänä iltana, eräässä juhlassa viime keväänä, rva d'Avancelles oli vastannut hra de Croissardille, joka kiusasi häntä pyynnöillään: "Jos minun täytyy antautua, ystäväni, niin se ei tapahdu ennen lehtien putoamista. Tänä kesänä minulla on liian paljon tehtäviä, niin että minulla ei ole siihen aikaa." Parooni kätki nämä arastelemattomat ja veitikkamaiset sanat sydämeensä, ja joka päivä hän lähenteli lähentelemistään ja voitti sijan tuon rohkean kaunottaren sydämessä, joka ei vastustellut enää, kuten näytti, muuta kuin muodon vuoksi.

Suuren metsästysretken piti tapahtua. Ja edellisenä iltana rva Berthe sanoi nauraen paroonille: "Parooni, jos te kaadatte otuksen, niin minulla on teille jotakin."

Aamun koittaessa parooni oli jalkeilla saadakseen selville, minne otus oli paneutunut maata. Hän seurasi jahtirenkien työtä, järjesti hevosten vaihdon ja kaikki itse valmistakseen riemuvoittoaan. Ja kun torvet töräyttivät lähtömerkin, niin hän ilmaantui ahtaassa, punaisessa ja kultaisessa metsästyspuvussa, vyö kireällä, rinta laajana, katse loistavana, tuoreena ja vahvana kuin juuri vuoteesta nousseena.

Metsästäjät läksivät. Pesästään karkoitettu villisika kiiti pitkin pensaikkoja, koirien ajamana; ja hevoset alkoivat laukata, kantaen selässään pitkin kapeita polkuja ratsastajattaria ja ratsastajia, samalla kuin pehmenneitä teitä pitkin vierivät äänettömästi vaunut, jotka seurasivat kaukaa ajoa.

Kiusaa tehden pidatti rva d'Avancelles paroonin lähellä viivytellen suurella puistotiellä, joka oli kuvaamattoman suora ja pitkä ja jonka yläpuolella neljän tammirivin oksat kietoutuivat toisiinsa, muodostaen ikäänkuin holvikaaren.

Väristen rakkaudesta ja levottomuudesta parooni kuunteli toisella korvallaan nuoren naisen ilvehtivää lörpöttelyä ja toisella seurasi jahtitorvien toivotuksia ja koirien haukuntaa, joka etäännytti etäännyttymistään.

— Te ette siis rakasta minua enää? sanoi rva d'Avancelles.

Parooni vastasi: "Voitteko te sanoa minulle mitään sellaista?"

Rouva jatkoi: "Metsästys näyttää kuitenkin olevan teistä mielenkiintoisempi kuin minä."

Parooni huokasi: "Ettekö te ole antanut määräystä, että minun itseni täytyy kaataa otus?"

Tähän rouva vastasi vakavasti: "Sitä minä toivon. Teidän täytyy tappaa otus minun silmieni edessä."

Silloin parooni värisi satulassaan, kannusti hevostaan, joka hyppäsi pystyyn, ja lausui

kärsimättömästi: "Mutta hitto viekään! rouvani, niin ei tule tapahtumaan, jos me jääme tänne."

Silloin rouva puhui hellästi, laskien kätensä paroonin käsivarrelle, tai silittäen, ikäänkuin hajamielisytydessään, hevosensa harjaa.

Ja hän sanoi paroonille nauraen: "Siten pitää kuitenkin tapahtuman... taikka muuten... sen pahempi teille."

Sitten he kääntyivät oikealle, eräälle pienelle tielle, jonka yli oksat kurottautuivat, ja välttääkseen erästä oksaa, joka sulki tien, rva d'Avancelles kumartui äkkiä paroonin puoleen, niin lähelle, että tämä tunsu kaulallaan hänen hiustensa kutituksen. Silloin parooni kietoi käsivartensa rajusti rouvan vyötäisten ympärille ja painaen viiksensä hänen ohimoitaan vastaan suuteli häntä kiihkeästi.

Rouva ei liikahtanut aluksi, vaan jäi kiihkeästi hyväiltäväksi; sitten äkkinäisellä liikkeellä käänsi hän päänsä ja, tapahtuiko se sitten sattumalta tai tahallisesti, hänen pienet huulensa tapasivat paroonin huulet tuuheiden, vaaleiden viiksien alla.

Sitten hän, joko hämmennyksissään tai katuen, löi hevostaan, joka alkoi nelistää. He ajoivat kauan tällä lailla, vaihtamatta edes silmäystä keskenään.

Metsästyksen melu lähestyi; tiheiköt tuntuivat värisevän, ja äkkiä, ruhjoen oksia, verissään ja torjuen kimppuun käyviä koiria, villisika juoksi ohitse.

Silloin parooni, nauraen voitonriemuisesti, huudahti: "Joka minua rakastaa, seuraa minua!" Ja hän katosi näreikköön aivan kuin metsä olisi niellyt hänet.

Kun rva d'Avancelles saapui muutamia minutteja myöhemmin erääseen aukeamaan, niin parooni nousi maasta, ryvettyneenä, takki repeytyneenä, kädet verisinä. Otuksella, joka oli pitkänään maassa, oli kylessään metsästyspuukko, mikä oli työnnetty sisään aivan vartta myöten.

Soihtujen valossa koirille annettiin niille tuleva osa. Yö oli leppoisa ja surumielinen. Kuu keltasi soihujen punaiset valot, soihujen, jotka sumensivat yön pihkaisella savullaan. Koirat söivät villisian haisevia sisälmyksiä, ulvoivat ja riitelivät keskenään. Jahtirengit ja herrat metsästäjät, kehässä koirien ympärillä, puhalsivat torviin täysin keuhkoin. Torventoitotus kuului kirkkaana yönä yli metsien, kaukasiin laaksoihin häviävien kaikujen monistamana, herättäen rauhattomat hirvet, nalkuttavat ketut, ja häiriten pieniä harmaita kaniineja, jotka telmivät metsässä aukeamain reunoilla.

Yölinnut lentelivät pelästyneinä tuon innostuksen valtaaman joukon yläpuolella. Osa naisia, kaikkien näiden suloisten ja väkivaltaisten seikkain hellyttämänä, nojaten hieman miesten käsivarsiin, poistui pitkin lehtokujaa, ennenkuin koirat olivat lopettaneet ateriansa.

Tämän rasiutusten ja hyväilyjen päivän raukaisemana rva d'Avancelles sanoi paroonille: — Ystävänä, haluatteko tehdä kanssani pienen kierroksen puutarhassa?

Sanaakaan sanomatta, vavisten ja riutumaisillaan ollen, parooni vei hänet mennessään.

Ja he syleilivät toisiaan heti kohta. He astuivat lyhyitä askelia melkein lehdettömien oksien alla, joiden välistä kuu paistoi. Heidän rakkautensa, heidän kaipuunsa, heidän syleilyviettinsä oli käynyt niin voimakkaaksi, että he olivat vähällä vaipua erään puun juurelle.

Jahtitorvet eivät soineet enää. Väsyneet koirat nukkuivat koiratarhassa.

"— Palatkaamme", sanoi nuori nainen, ja he palasivat.

Kun he olivat saapuneet linnan edustalle, kuiskasi rva d'Avancelles riutuvalla äänellä: "Ystävänä, minä olen niin väsynyt, että minä käyn heti kohta levolle." Ja kun parooni levitti kätensä syleilläkseen häntä vielä kerran, niin rouva riensi tiehensä, tokaisten hänelle ikäänkuin hyvästiksi: "Ei, ei... minä käyn levolle... Joka minua rakastaa, seuraa minua!"

Tuntia myöhemmin, kun rauhallinen linna tuntui kuolleelta, parooni läksi kamaristaan suden askelin ja saapui koputtamaan ystävättärensä ovelle. Kun tämä ei vastannut, niin parooni koetti avata ovea. Sitä ei oltu ollenkaan pantu salpaan.

Rva d'Avancelles uneksi, kyynärpäät ikkunalla.

Parooni heittäytyi hänen jalkainsa juureen ja suuteli polvia kiihkeästi yöpaidan läpi. Rouva ei sanonut mitään, vaan upotti hienot sormensa, hyväillen, paroonin tukkaan.

Ja äkkiä, irroittautuen, aivankuin olisi tehnyt törkeän petoksen, rva d'Avancelles kuiskasi, arastelemattomasti, mutta matalalla äänellä: "Minä palaan. Odottakaa minua." Ja hänen sormensa,

jonka hän kohotti hämärässä, osoitti huoneen perällä olevaa valkeaa sänkyä.

Hapuillen, poissa suunniltaan, vapisevin käsin riisuutui parooni kiireesti ja sukeltautui puhtaisiin lakanoihin. Hän oikaisi itsensä suloisesti, unhoittaen melkein ystävättärensä, siinä määrässä hänen liikehtimisestä väsyneelle ruumiilleen tuotti huvia liinavaatteen hyväilevä kosketus.

Rva d'Avancelles ei kuitenkaan palannut, viivyttellen epäilemättä siksi, että saisi paroonin vallan riutumaan. Tämä sulki silmänsä tuntien erinomaista hyvinvointia ja uneksi suloisessa odotuksessa niin suuresti halajamaansa asiaa. Mutta vähitellen hänen jäsenensä uupuivat, hänen ajatuksensa lamaantui, kävi epämääräiseksi, harhailevaksi. Mahtava väsymys valtasi hänet lopulta, hän nukahti.

Hän nukkui syvää unta, uupuneen metsämiehen verratonta unta. Hän nukkui aina aamunkoittoon asti.

Äkkiä kuului puolittain aukijääneen ikkunan kautta kukon laulu, kukon, joka istui lähellä olevan puun oksalla. Silloin avasi parooni, tuon raikuvan äänen yllättämänä, silmänsä.

Tuntien naisen ruumiin vieressään, havaitessaan olevansa tuntemattomassa vuoteessa, hämillään sen johdosta, ettei muistanut tästä kaikesta niin mitään, hän änkytti, heräämisen touhussa:

— Mitä tämä on? Missä minä olen? Mitä nyt on tapahtunut?

Silloin rva d'Avancelles, joka ei ollut ollenkaan nukkunut, katsellen tätä pörrötukkaista miestä, jonka silmät olivat punaiset, huulet paksut, vastasi sillä ynseällä äänellä, jolla hän puhutteli miestänsä:

— Ei se ole mitään. Se oli vaan kukko, joka lauloi. Nukahtakaa uudelleen, herrani, se ei liikuta teitä millään lailla.

SIKA-MORIN.

Kuulehan, ystäväni, minä sanoin Labarbelle, sinä käytit tuota nimitystä "Sika-Morin". Mistä hitosta se johtuu, että minä en ole koskaan kuullut hänen nimeään mainittavan ilman tuota "sian" lisänimeä?

Labarbe, joka nykyään on kansanedustaja, katsahti minuun kissapöllön silmillä.

— Kuinka, sinä et siis tunne Morinin juttua, sinä, joka olet La Rochellesta?

Minä myönsin, etten sitä tuntenut. Silloin Labarbe hieroi käsiään ja alotti kertomuksensa.

— Sinä tunsit Morinin, eikö totta, ja sinä muistat hänen suuren rihkamakauppansa La Rochellen rantakadulla?

— Kyllä, muistan hyvinkin.

— No niin, tiedä sitten, että vuonna 1862 tai 63 Morin lähti Pariisiin pariiksi viikoksi huvittelemaan, selittäen matkansa tarkoituksiksi varastonsa uusimisen. Sinä tiedät, mitä pari viikkoa merkitsee Pariisissa maaseudun kauppiaille. Se panee tulta suoniin. Kaiket illat näytäntöjä, naisten hameiden kohinaa, yhtämittaista mielenkiihoitusta. Se kaikki tekee ihmisen hulluksi. Hän ei voi nähdä enää mitään muuta kuin tanssijattaria sukkahousuissa, avokaulaisia näyttelijättäriä, pyöreitä jalkoja, lihavia olkapäitä, ja kaikki tämä on melkein käden otettavissa, ilman että siihen uskaltaa tai voi koskea. Töintuskin hän voi kerran tai kahdesti nauttia joistakin alempiarvoisista ruokalajeista. Ja hän jättää kaupungin sydän kokonaan järkytettynä, sielu kuohuksissa, täynnä huuliakutkuttavien suudelmien kiihkeää halua.

Morin oli sellaisessa mielentilassa, kun hän osti itselleen piljetin La Rochelleen menevään 8:40 iltapikajunaan, ja hän käveli harmissaan ja kiihtyneenä Orléansin radan suuressa yhteisessä salissa, joutuen aivan erään nuoren naisen eteen, joka suuteli erästä vanhaa rouvaa.

Nainen oli kohottanut harsonsa, ja Morin, hurmautuneena, mutisi:
"Hitto vieköön, miten kaunis ihminen!"

Jätettyään hyvästi vanhukselle nuori nainen astui erääseen odotussaliin, ja Morin seurasi häntä sinne. Sitten hän meni asemasillalle, ja Morin meni sinnekin hänen perässään. Sitten hän astui erääseen

tyhjään vaunuun, ja Morin aina vaan seurasi häntä.

Pikajunaan oli menossa vähän matkustajia. Juna vihelsi ja läksi. He olivat kahdenkesken.

Morin ahmi häntä silmillään. Nainen näytti yhdeksäntoista, kahdenkymmen vuotiaalta, hän oli vaaleaverinen, pitkä, ja hänen käytöksensä oli ujostelematonta. Hän kääri jalkainsa ympäri matka viltin ja heittäytyi pitkäkseen penkille, nukkuakseen.

Morin kysyi itseltään: "Kuka hän on?" Ja tuhat olettamusta, tuhat arvelua syntyi hänen päässään. Hän sanoi itselleen: "Rautatieltä tiedetään kertoa niin paljon seikkailuja. Tässä minulle kenties tarjoutuu yksi sellainen. Kuka tietää? sopiva tilaisuus on täten tarjoutunut äkisti. Riittäisi vain kenties, jos olisin rohkea. Eikös se ollut Danton, joka sanoi: 'Rohkeutta, rohkeutta ja aina vaan rohkeutta.' Ja jollei se ollut Danton, niin se oli. Mirabeau. Saman tekevä. Niin, mutta minulta puuttuu rohkeutta, ja siinä mutka. Oh! Jospa tietäisi, jospa voisi lukea toisten ajatukset! Minä lyön vetoa siitä, että joka päivä me päästämme käsistämme, epäilemättä, erinomaisia tilaisuuksia. Kuitenkin tuon naisen pitäisi antaa pieni viittaus siihen, että mikään ei olisi hänelle mieluisempaa..."

Sitten ne teki suunnitelmia, joiden piti viedä hänen asiansa perille. Hän kuvitteli ritarillista esiintymistä, pieniä palveluksia, joita tekisi hänelle; elävä ja rohkea keskustelu päättyisi rakkaudentunnustukseen, mikä taas päättyisi... siihen, mitä sinä ajattelet.

Yö kului kuitenkin, ja nuori tyttö nukkui yhä, sillä aikaa kuin Morin mietti loppusäettään. Päivä valkeni, ja aurinko loi pian ensimmäisen säteensä, pitkän, kirkkaan säteensä, mikä tuli taivaanrannasta, nukkujan suloisille kasvoille.

Nainen heräsi, istuutui, katseli maaseutua, katsahti Moriniin ja hymyili. Hän hymyili onnellisen naisen hymyä, iloisin ja viehättävin ilmein. Morin säpsähti. Ei mitään epäilemistä, tuo hymyily oli tarkoitettu hänelle, se oli hyvinkin salainen kutsumus, hänen uneksimansa ja odottamansa merkki. Se tahtoi sanoa, tuo hymyily: "Olettekos te tyhmyri, olettekos te houkka, olettekos te hölmö, kun sillä lailla, olette istuneet paikallanne kuin tukki eilisillasta asti?"

"Nähkääs, tarkastakaahan minua, enkö minä ole viehättävä? Ja te jätte tuolla lailla paikallenne koko yöksi, kahden kesken kauniin naisen kanssa, uskaltamatta mitään, suuri narri!"

Nainen hymyili edelleen, katsellen Morinia, vieläpä hän alkoi nauraakin. Morin joutui pois suunniltaan, hän etsi jotakin tilaisuuteen sopivaa sanaa, kohteliaisuutta jotakin sanottavaa, samantekevä, mitä. Mutta hän ei keksinyt mitään, ei mitään. Silloin, pelkurin rohkeuden valtaamana hän ajatteli: "Menkään syteen tai saveen", ja ryntäsi äkkiä, päistikkaa, kädet ojossa, suu himokkaana, naisen kimppuun, otti hänet käsivarsilleen ja suuteli häntä.

Yhdellä ponnahduksella nainen pääsi pystyyn ja huusi: "Auttakaa", ulvoen kauhusta. Ja hän avasi vaununoven, huiskutti käsiään, hulluna pelosta, yrittäen hypätä pois, samalla kuin Morin, epätoivoissaan, vakuutettuna siitä, että nainen joutuisi junan alle, pidätti häntä, pitämällä kiinni hameesta, änkyttäen: "Rouvani... oh!... rouvani."

Juna hiljensi vauhtiaan, pysähtyi. Kaksi rautatienpalvelijaa riensi avuksi nuoren naisen toivottomien merkinantojen kutsumana. Nainen vaipui heidän käsivarsilleen sammaltaen: "Tuo mies on tahtonut... on tahtonut... mi... mi..." Ja meni tainnoksiin.

Oltiin Manzén asemalla. Saapuvilla oleva santarmi pidätti Morinin.

Kun hänen raakamaisuutensa uhri oli tullut jälleen tajuihinsa, niin hän teki ilmiantonsa. Pöytäkirja laadittiin. Ja rihkamakauppias-parka ei päässyt kotiinsa ennenkuin seuraavana iltana, tietäen, että häntä odotti oikeusjuttu hyvien tapojen loukkaamisesta julkisella paikalla.

II.

Minä olin silloin Fanal des Charentesin päätoimittajana, ja minä näin Morinin joka ilta Café du Commerce'ssa.

Seuraavana päivänä seikkailunsa jälkeen hän tuli minua tapaamaan, tietämättä mitä tehdä. Minä en salannut häneltä mielipidettäni: "Sinäpä olet vasta sika. Sillä lailla ei saa käyttäytyä."

Hän itki; hänen vaimonsa oli lyönyt häntä; ja hän näki liikkeensä menevän perikatoon, nimensä loassa, häväistynä ja loukkaantuneiden ystäviensä olevan tervehtimättä häntä. Lopulta minun kävi häntä sääliksi, ja minä kutsuin toimittajatoverini Rivetin, joka oli pieni mies, koiranhammas ja hyvä antamaan hyviä neuvoja, saadakseni kuulla hänen mielipiteensä.

Hän kehoitti minua menemään yleisen syyttäjän puheille, joka oli minun ystäväni. Minä lähetin Morinin kotiinsa ja läksin sanotun viranomaisen luokse.

Siellä minä sain kuulla, että loukattu nainen oli nuori tyttö, neiti Henriette Bonnel, joka oli ollut Pariisissa hankkimassa itselleen opettajatarvaltakirjaa ja joka, orpo kun oli, vietti loma-aikansa enonsa ja tätinsä luona, jotka olivat Manzéssa asuvia, kunnan pikkuporvareita.

Se, mikä saattoi Morinin aseman vaikeaksi, oli se seikka, että eno oli pannut jutun vireille. Yleinen syyttäjä suostui kyllä jättämään asian sikseen, jos kanne peruutettiin. Ja tämä peruutus oli nyt saatava aikaan.

Minä palasin Morinin luokse. Tapasin hänet vuoteesta, sairaana mielenliikutuksesta ja surusta. Hänen vaimonsa, joka oli suuri, reipas, luiseva ja karvainen, piteli häntä pahoin lakkaamatta.

Rva Morin asettui vuoteen eteen, kädet puuskassa. Minä esitin asian ja hra Morin pyysi minua käymään tapaamassa tuota perhettä. Tehtävä oli vaikea, kuitenkin minä otin sen suorittaakseni. Miesraukka hoki yhtä mittaa: "Minä vakuutan sinulle, että minä en häntä edes suudellut, en tehnyt edes sitä. Sen minä sinulle vannon!"

Minä vastasin: "Samantekevä, sinä olet sittenkin sika." Ja minä otin häneltä tuhat frangia, jotka hän jätti minun käytettäväkseni parhaan ymmärrykseni mukaan.

Mutta kun minä en halunnut lähteä yksin tuolle seikkailuretkelle Bonnelien luokse, niin minä pyysin Rivetiä tulemaan mukaan. Hän suostui sillä ehdolla, että lähdettiin matkalle heti kohta, sillä hänellä oli huomispäivänä suoritettavana hyvin tärkeä asia La Rochellessa.

Kaksi tuntia myöhemmin me soitimme erään sievän maalaistalon ovikelloa. Kaunis, nuori tyttö tuli avaamaan meille oven. Se oli varmastikin hän. Minä sanoin hiljaa Rivetille: "Hitto vieköön, minä alan käsittää Morinia."

Eno, hra Tonnelet, oli *Fanalin* tilaajia, poliittisesti harras samanuskolainen. Hän otti meidät avosylin vastaan, onnitteli meitä, puristi meidän kättämme innoissaan sen johdosta, että oli saanut luokseen lehtensä molemmat toimittajat. Rivet kuiskasi korvaani: "Minä luulen, että me tulemme saamaan tämän Sika-Morinin jutun järjestymään."

Kun sisarentytär oli poistunut, niin minä esitin vaikean asiamme. Minä esitin hänelle häväistysjutun kaikki kauheet, minä huomautin siitä välttämättömästä arvonalennuksesta, mikä tulisi nuoren tytön osaksi, kun sellainen juttu pääsisi leviämään, sillä koskaan ei uskottaisi, että kysymys oli vain pelkästä suutelemisesta.

Ukko näytti epäröivän; hän ei voinut mitään päättää ilman vaimoaan, jonka ei pitänyt palata kotiin ennenkuin myöhään illalla. Äkkiä hän päästi riemunhuudahduksen: "Katsokaas, minulla on mainio idea. Minä pidätän teidät, minä pidän teidät luonani. Te syötte meillä päivällistä ja jäätte meille yöksi, te molemmat; ja kun minun vaimoni saapuu, niin minä toivon, että me tulemme ymmärtämään toisiamme."

Rivet pani vastaan; mutta halu saada Sika-Morinin asia järjestetyksi sai hänet taipumaan, ja niin me hyväksyimme pyynnön.

Eno nousi istuimeltaan säteillen ilosta, kutsui sisarensa tytärtä ja ehdotti käyntiä omilla maillaan, julistaen: "Illaksi kaikki vakavat asiat."

Rivet ja hän alkoivat puhua politiikasta. Mitä minuun tulee, niin minä jäin pian muutamia askelia jälkeen, nuoren neidin keralla. Hän oli tosiaankin suloinen, hurmaava!

Ääretöntä varovaisuutta noudattaen minä aloin puhua hänelle hänen seikkailustaan koettaakseni saada hänestä liittolaisen.

Mutta hän ei näyttänyt olevan siitä vähimmässäkään määrässä hämillään; hän kuunteli minua sellaisen ihmisen eleellä, jota asia kovasti huvitti.

Minä sanoin hänelle: "Ajatelkaahan toki, neitiseni, kaikki niitä ikävyyksiä, joita teillä tulisi olemaan. Teidän pitäisi esiintyä oikeuden edessä, kestää kaikki ilkeämieliset katseet, puhua koko tuon kansan kesken, esittää julkisesti tuo surullinen vaununäytelmä. Nähkääs, meidän kesken sanottuna, ettekö te olisi tehnyt viisaammin, jos ette olisi hätyyttänyt, vaan työntänyt paikoilleen tuon siivottoman ihmisen,

kutsumatta avuksenne rautatien palvelijoita, ja muuttanut yksinkertaisesti toiseen vaunuun?"

Hän alkoi nauraa. "Se on oikein, mitä te sanotte! mutta minkäs sille mahtaa? Minä pelkäsin, ja silloin kun ihminen pelkää, niin silloin hän ei käytä järkeään. Päästyäni tilanteesta selville minä kovastikin kaduin huutojani, mutta se oli liian myöhäistä. Ajatelkaapas, kun se tolvana syöksyi minun kimppuuni kuten raivostunut, sanomatta sanaakaan, hullun ilme kasvoillaan. Minä en edes käsittänyt, mitä hän minulta tahtoi." Hän katsoi minua suoraan silmiin olematta hämillään ja arastelematta. Minä sanoin itselleni: "Mutta hänpä on velikulta, tämä tyttö. Minä käsitän hyvin, että Sika-Morin saattoi erehtyä."

Minä lisäsin leikilläni: "Neitiseni, teidän täytyy myöntää, että hänen käytöksensä on puolustettavissa, sillä eipä tosiaankaan kukaan voi joutua kahden kesken niin kauniin naisen kanssa kuin te olette tuntematta aivan oikeutettua halua suudella häntä."

Hän nauroi vielä vahvemmin, täydellä suulla: "Halun ja teon välillä on, herrani, tilaa kunnioitukselle."

Lause oli hullunkurinen, vaikkakin vähemmin selvä. Minä kysyin äkkiä: "No niin, nähkääs, jos minä nyt teitä suutelisin, minä, niin mitä te tekisitte?"

Hän pysähtyi tarkastaakseen minua kiireestä kantapäähän asti ja sanoi sitten rauhallisesti: "Oh, te, se ei ole sama asia." Minä sen tiesin, totisesti kylläkin koska minua kutsuttiin koko maakunnassa "kauniiksi Labarbeksi". Olin silloin kolmenkymmenen vuotias, mutta minä kysyin: "Miksi niin sitten?"

Hän kohautti olkapäitään ja vastasi: "Nähkääs, siksi, että te ette ole yhtä hölmö kuin hän!" Sitten hän lisäsi, katsoen minuun alta kulmain: "Ettekä niin ruma."

Ennenkuin hän ennätti väistää pistin minä hänelle aimo muiskun poskeen. Hän hypähti syrjään, mutta liian myöhään. Sitten hän sanoi: "Kas vaan, te ette liioin ujostelee, te. Mutta älkää uudistako tuota leikkiä."

Minä otin nöyrän ilmeen ja sanoin puoliääneen: "Oh! neitiseni, mitä minuun tulee, niin jos minä jotakin haluaisin, niin se olisi joutua oikeuden eteen samasta syystä kuin Morinkin."

Hän kysyi vuorostaan: "Miksi niin sitten?" Minä katsoin häntä vakavasti syvälle silmiin. "Siksi, että te olette kaikkein kauneimpia olentoja mitä on olemassa; siksi, että minulle olisi suuri suositus, arvonimi ja kunnia siitä, että olisin tahtonut tehdä teille väkivaltaa, sillä ihmiset sanoisivat nähtyään teidät: 'Kas vaan, Labarbe ei ole ryöstänyt sitä, mikä hänelle onnistuu, mutta yhtä kaikki hänellä on onnea.'"

Hän alkoi uudestaan nauraa täydestä sydäimestä.

"Olettekos te hulluttelija?" Hän ei ollut vielä lopettanut hulluttelija-sanaa, kun minä jo syleilin häntä ja suutelin häntä ahneesti kaikkialle, missä vain löysin tilaa, hiuksiin, otsaan, silmille, välistä suulle, poskille, kaikkialle päähän, josta hän aina paljasti vasten tahtoaan jonkun nurkan koettaessaan varjella muita paikkoja.

Lopulta hän riuhtasi itsensä irti, punasena ja loukkaantuneena. "Te olette karkea, herrani, ja saatte minut katumaan sitä, että olen kuunnellut teitä."

Tartuin hänen käteensä, hieman hämilläni, sopertaen: "Anteeksi, neitiseni, anteeksi. Minä olen loukannut teitä, minä olen ollut raaka! Mutta älkää panko pahaksenne. Jospa te tietäisitte!... Etsin turhaan sopivaa puolustelua."

Hän lausui hetken päästä: "Herrani, minun ei tarvitse mitään tietää."

Sillä välin minä olin sen jo löytänyt, ja minä huudahdin: "Hyvä neiti, siitä on jo kokonainen vuosi, kun minä olen teitä rakastanut!"

Hän hämmästyti totisesti ja kohotti katseensa. Minä lisäsin: "Niin, neiti, kuulkaahan minua. Minä en tunne Morinia ja minä lasken mielelläni pilaa hänestä. Vähät siitä, vaikka joutuukin linnaan ja oikeuden eteen. Minä näin teidät täällä, vuosi sitten. Te olitte tuolla portilla. Nähdessäni teidät minä sain oikean iskun, eikä teidän kuvanne ole minua sen koommin jättänyt. Uskokaa minua tai älkää, vähät siitä. Minusta olette hurmaava. Teidän muistonne piti minua valloissaan; minä tahdoin nähdä teidät uudestaan, ja minä otin tekosyyksi tuon Morinin jutun ja niin minä saavuin tänne. Olosuhteet saivat minut menemään yli rajojen, antakaa minulle anteeksi, minä pyydän teitä, antakaa minulle anteeksi!"

Hän koetti minun katseestani päästä totuuden perille, valmiina nauramaan uudestaan, ja hän mutisi: "Valhettelija!"

Minä kohotin käteni ja sanoin vakavalla äänellä (ja minä luulen olleeni vakava): "Minä vannon, etten valehtele."

Hän sanoi yksinkertaisesti: "Älkäähän joutavia!"

Me olimme kahden kesken. Rivet ja eno olivat kadonneet tien käännteiden taakse. Ja minä tein hänelle oikean rakkaudentunnustuksen, pitkän, lempeän, taivutellen häntä ja suudellen hänen sormiaan. Hän kuunteli tätä kuten uutta ja mieluisaa asiaa, tietämättä, mitä siitä piti oikein uskoa.

Lopulta minä tunsin itseni hämmentyneeksi sanojeni johdosta. Minä olin kalpea, rasittunut, ja minua värisytti. Ja hiljaa minä kiedoin käsivarteni hänen vyötäistensä ympäri.

Minä puhelin matalalla äänellä hänen käherrettyihin kutreihinsa, jotka kiertelivät korvia. Hän tuntui kuolleelta, niin oli hän vaipunut unelmiinsa.

Sitten hänen kätensä osui minun käteeni ja puristi sitä; minä likistin häntä hiljaa vyötäisistä ja syleilin häntä vavisten ja yhä kiihkeämmin. Hän ei väistänyt ollenkaan. Minä kosketin hänen poskeaan huulillani, ja äkkiä minun huuleni etsimättä tapasivat hänen huulensa. Siitä tuli pitkä, pitkä suudelma, ja ties, miten kauan sitä olisi kestänytään, jollen minä olisi kuullut takanani muutamien askelten päästä: "hm, hm."

Hän pakeni metsikön halki. Käännyin ympäri ja näin Rivetin, joka yhtyi minuun.

Hän pysähtyi keskelle tietä ja sanoi nauramatta: "Kas niin, silläkö lailla sinä järjestät Sika-Morinin asiaa?"

Vastasin itserakkaasti: "On parasta tehdä parhaansa, ystäväni. Ja entäs eno? Mitäs sinä olet saanut aikaan hänen kanssaan? Minä kyllä vastaan sisarentyttärestä, minä."

Rivet julisti: "Minulla on ollut vähemmän menestystä enon kanssa."

Tartuin hänen käsivarteensa, ja niin me sitten lähdimme taloon.

III.

Päivällisten lähetessä loppuaan minä olin joutua pois järjiltäni. Minä istuin hänen vieressään, ja lakkaamatta minun käteni tapasi hänen kätensä pöytäliinan alla, minun jalkani painoi hänen jalkaansa, meidän katseemme yhtyivät, sekaantuivat toisiinsa.

Sitten me teimme pienen kierroksen kuutamossa. Minä kuiskasin hänen korvaansa kaiken sen hellyyden, mikä täytti sydämeni. Minä likistin häntä itseäni vastaan, syleilin häntä vähän päästä, kostuttaen huuleni hänen huulissaan. Meidän edellämme eno ja Rivet keskustelivat keskenään. Heidän varjonsa seurasi heitä vakavana hiekkaisilla teillä.

Palattiin takaisin. Pian saapui sähkösanomapoika ja toi sähkösanoman, missä täti ilmoitti, ettei voinut saapua ennenkuin seuraavana, aamuna, seitsemän aikaan, ensimmäisellä junalla.

Eno sanoi: "No niin, Henriette, mene näyttämään näille herroille heidän kamarinsa." Paiskattiin kättä vanhukselle ja noustiin yläkertaan. Henriette vei meidät ensiksi Rivetin huoneeseen, joka kuiskasi korvaani: "Ei olisi ollut vahingoksi, vaikka olisi vienyt meidät ensiksi sinun huoneeseesi." Sitten Henriette johti minut minulle määrättyyn kamariin. Jouduttuani hänen kanssaan kahden kesken minä otin hänet syliini ja koetin pimittää hänen järkeään ja voittaa hänen vastarintansa. Mutta kun hän tunsu, että hänen voimansa olivat pettämäisillään, niin silloin hän livahti tiehensä.

Minä heittäydyin vuoteeseen, hyvin ristiriitaisten tunteiden vallassa, hyvin kiihtyneenä, hyvin nolona, tietäen hyvin, ett'en tulisi nukkumaan ollenkaan, mieltien kömpelöä käyttäytymistäni, kun ovelteni koputettiin hiljaa.

Kysyin: "Kuka siellä?"

Vieno ääni vastasi: "Minä."

Minä pukeuduin kiireesti ja avasin oven. Henriette astui sisään. "Minä unhoitin kysyä", hän sanoi, "mitä teille saa aamulla tuoda: suklaata, teetä, vaiko kahvia?"

Suljin hänet rajusti syliini ja ahmin häntä hyväilyilläni, sopertaen: "Tuokaa minulle... tuokaa minulle... tuokaa minulle..." Mutta hän livahti käsistäni, puhalsi sammuksiin kynttiläni ja katosi.

Jäin yksikseni. Olin raivoissani ja etsin pimeässä tulitikkuja, löytämättä niitä. Viimein minä löysin ja menin käytävään, puolihulluna, kynttilänjalka kädessäni.

Mitä minun piti tehdä? Minä en enää ajatellut, minä tahdoin löytää hänet, minä tahdoin saada hänet. Astuin muutamia askeleita miettimättä mitään. Sitten minun mieleeni juolahti: "Mutta jos minä astunkin enon huoneeseen, niin mitä minä silloin sanoisin?" Ja minä pysähdyin, aivot tyhjinä, sydämen jyskyttäessä kovasti. Muutamien sekuntien kuluttua minä keksin vastauksen: "Hitto soikoon, minä sanon etsiväni Rivetin huonetta puhuakseni hänelle hyvin tärkeästä asiasta."

Ja minä aloin tarkastaa ovia koettaen keksiä Henrietten ovea. Mutta mistään minä en saanut opastusta. Sattumalta minä tartuin erääseen avaimeen ja käänsin sitä, avasin oven ja astuin sisälle... Istuen vuoteellaan Henriette katseli minua pelästyneenä.

Silloin minä painoin oven lukkoon ja lähestyen häntä varpaillani sanoin hänelle: "Neitiseni, minä unhoitin pyytää teiltä jotakin luettavaa." Hän rimpui ja pani vastaan, mutta pian minä avasin sen kirjan, jota minä hain. Minä en sano tässä sen nimeä. Se oli varmasti kaikkein ihmeellisimpiä romaaneja ja kaikkein jumalaisinta runoutta.

Kun olin kerta saanut käännetyksi ensimmäisen sivun, niin hän antoi minun selailla sitä mieleni mukaan. Ja minä silmäilinkin niin monia lukuja, että minun kynttiläni paloi loppuun asti.

Kiitettyäni häntä minä hiivin suden askelilla huonettani kohden, kun raaka käsi pysäytti minut ja ääni, Rivetin ääni, sopatti vasten nenääni: "Sinäpä olet aivan väsymätön tämän Sika-Morinin asian järjestämisessä!"

Kello seitsemän aamulla Henriette toi minulle itse kupin suklaata. Minä en ole koskaan juonut mitään sen kaltaista. Se oli sellaista, että sen tähden heittäisi henkensä, ytimekästä, samettimaista, hyvänhajuista, päihdyttävää. En voinut irroitaa suutani hänen kuppinsa suloisesta reunasta.

Tuskin oli nuori tyttö poistunut, kun Rivet astui sisään. Hän näytti hieman hermostuneelta, ärtyneeltä, sellaiselta, joka ei ole ollenkaan nukkunut. Hän sanoi minulle nyrpeällä äänellä: "Jos sinä sillä lailla jatkat, niin sinä lopulta turmelet koko tämän Sika-Morinin asian."

Kello yhdeksän tati saapui. Keskustelu muodostui lyhyeksi. Nuo kunnon ihmiset peruuttivat kanteensa, ja minä jätin viisisataa frangia paikkakunnan köyhille.

Sitten meitä tahdottiin jäämään vielä siksi päiväksi. Luvattiinpa järjestää erityinen huviretki raunioille. Vanhempainsa selän takaa Henriette nyökkäsi minulle päällään: "Niin, jääkäähän toki." Minä suostuin, mutta Rivet piti itsepintaisesti kiinni lähdöstä.

Minä vedin hänet syrjään, minä pyysin häntä ja minä rukoilin häntä; minä sanoin hänelle: "Kas niin, veli Rivet, tee tämä minun vuokseni!" Mutta hän näytti ärtyneeltä ja toisti minulle vasten naamaa: "Minä olen jo saanut tarpeekseni, kuuletkos sinä, tästä Sika-Morinin asiasta."

Ja niin minä olin pakotettu myöskin lähtemään. Lähtö oli vaikeimpia hetkiä elämässäni. Tätä asiaa minä olisin ollut järjestämässä vaikka koko ikäni.

Vaunussa, äänettömien ja voimakkaiden kädenpuristusten jälkeen, mikä tapahtui hyvästijätettäessä, minä sanoin Rivetille: "Sinä et ole mitään muuta kuin aika nauta." Hän vastasi: "Veliseni, sinä aloit ärsyttää minua niin vietävän tavalla."

Saapuessamme Fanalin toimitukseen minä huomasin suuren ihmisjoukon, joka odotti meitä. Kun tulimme näkyviin, niin kuului huutoja. "No niin, saitteko tämän Sika-Morinin asian järjestetyksi?"

Koko La Rochelle oli asian johdosta jännityksissä. Rivet, jonka huono tuuli oli haihtunut matkalla, saattoi tuskin pidättää nauruaan selittäessään: "Kyllä se on järjestetty, Labarbe on sen saanut aikaan."

Ja me menimme Morinin luokse.

Hän oli pitkällään nojatuolissaan, sinappitaikinakääreitä jalassa ja kylmä vesikääre päässä, menehtymäisillään tuskasta. Ja hän yski lakkaamatta, pientä kuivaa kuolevan yskää, ilman että voitiin sanoa, mistä hän tuon röhän oli saanut. Hänen vaimonsa katseli häntä naarastiikerin silmillä valmiina syömään hänet elävältä.

Kun Morin näki meidät, niin hän vapisi pitkin pituuttaan. Minä sanoin: "Se on järjestetty, mutta älä tee toiste mitään sellaista."

Hän nousi, läikäytyneenä, tarttui minun käsiini ja suuteli niitä kuin jonkun prinssin käsiä, itki, oli vähällä mennä tainnoksiin, suuteli Rivetiä, vieläpä rouva Moriniakin, joka työnsi hänet takaisin

nojatuoliin.

Mutta Morin ei koskaan toipunut saamastaan iskusta, hänen mielenliikutuksensa oli ollut liian väkivaltainen.

Koko maakunnassa ei häntä kutsuttu muuksi kuin Sika-Moriniksi, ja tuo lisänimitys se viilsi häntä kuin miekanterä joka kerta kuin hän kuuli sitä käytettävän.

Kun katupoika huudahti kadulla: "Sika", niin hän käänsi vaistomaisesti päätänsä. Hänen ystävänsä kiusasivat häntä hirveillä pilapuheilla, kysyen häneltä joka kerta, kun hän söi kinkkua: "Eihän tämä vain ole sinun lihaasi?"

Hän kuoli parin vuoden perästä.

Vuonna 1875 minä olin edustajaehdokkaana ja jouduin erinäisten asiain vuoksi käymään Tousserren uuden notaarin, Bellonclen luona. Suuri, lihava ja kaunis nainen avasi minulle oven.

— Te ette enää tunne minua? hän sanoi. Minä änkytin: — Mutta... en totisesti... rouvani.

— Henriette Bonnel.

— Ah! — Ja minä tunsin kalpenevani. Hän ei näyttänyt ollenkaan olevan hämillään, vaan hymyili katsellen minua.

Kun hän oli jättänyt minut kahden kesken miehensä kanssa, niin tämä tarttui käsiini ja puristi niitä niin, että ne olivat aivan taittua: "Siitä on jo kauan, hyvä herra, kun minä olen halunnut tulla teitä tapaamaan. Minun vaimoni on niin paljon puhunut teistä. Minä tiedän... niin, minä tiedän, millaisissa valitettavissa olosuhteissa te olette tulleet hänet tuntemaan, minä tiedän myöskin, miten erinomaisesti te olette esiintynyt, täynnä hienotunteisuutta, tahdikkaasti ja kokonaan uhrautuneena sille..." Hän epäröi hetkisen ja lausui sitten matalammalla äänellä, aivankuin olisi sanonut jonkun sopimattoman sanan: "... Sika-Morinin asialle."

HUONE N:o 11.

Mitenkä! ettekö te tiedä, miksi raastuvanoikeuden ensimmäinen osaston puheenjohtaja hra Amandon siirrettiin toiselle paikkakunnalle?

— En, en ollenkaan.

— Liioin ei hän itse ole sitä saanut tietää. Mutta se on mitä omituisin juttu.

— Kertokaa se minulle.

Te muistatte hyvin rva Amandon'en, tuon sievän, pienen, tummaverisen ja laihan naisen, joka oli niin arvossapidetty ja hieno, että häntä kutsuttiin rva Margueriteksi koko Perthuis-le-Longissa.

— Muistan kylläkin.

— No niin, kuulkaahan sitten. Te muistatte myöskin, miten häntä kunnioitettiin ja rakastettiin enemmän kuin ketään muuta koko kaupungissa. Hän osasi ottaa vastaan vieraansa, järjestää juhlan tai jonkun hyväntekeväisyystyön, keksiä rahaa köyhille ja huvittaa nuorta väkeä tuhannella eri tavalla.

Hän oli kuitenkin hyvin aistikas ja keimaileva, mutta hänen keimailunsa oli platoonista ja hänen aistikkuutensa nuoreuden hurmaavaa aistikkuutta, sillä tämä pieni rouva oli maaseutulainen, mutta hienonhieno maaseutulainen.

Herrat kirjailijat, jotka kaikki ovat pariisilaisia, ylistävät pariisitarta yli muiden, koska he eivät tunne muita kuin hänet, mutta minä vakuutan, minä, että maaseudun nainen on sata kertaa arvokkaampi, kun hän vaan on erinomaista lajia.

Hienolla maaseudun naisella on aivan erikoinen käytöstapansa, mikä on paljon herkkätuntoisempi kuin pariisittaren, paljon vaatimattomampi, hän ei lupaa mitään ja antaa paljon, kun sen sijaan pariisitar enimmäkseen lupaa paljon eikä anna mitään riisuutuneelle miehelle.

Pariisitar on kaiken näennäisen riemuvoitto ja hienon julkeuden edustaja. Maaseudun nainen on todellisen kainouden esikuva.

Pikkuinen, pirteä maaseudun nainen, jolla on vilkas porvarinainen ilme, koulukodin kasvatin eksyttävä vilpittömyys, hymy, joka ei sano mitään, ja osuvat, pienet, hyvät, mutta hellittämättömät intohimot, osaa käyttää tuhat kertaa suurempaa viekkautta, nokkeluutta ja naisellista kekseliäisyyttä kuin kaikki pariisittaret yhteensä pyrkiessään tyydyttämään mielihalujaan tai paheellisia taipumuksiaan, herättämättä mitään epäluuloja, synnyttämättä mitään juoruja tai hälinää siinä pienessä kaupungissa, joka tarkkaa häntä kaikkine silmineen ja akkunoineen.

Rva Amandon oli tuon harvinaisen, mutta hurmaavan ihmisluokan tyyppillinen edustaja. Koskaan ei häntä oltu epäilty, koskaan ei oltu ajateltu, että hänen elämänsä ei olisi yhtä kirkas kuin hänen katseensa, joka oli karkulaisen, läpinäkyvä ja kuuma, mutta niin nuhteeton — kuten saatte kuulla!

Hän oli siis ihmeteltävän ovela, nerokkaan kekseliäs, erinomaisen sukkela ja uskomattoman koruton.

Hän valitsi kaikki rakastajansa sotilaiden keskuudesta ja piti kutakin kolme vuotta eli niin kauan kuin varusväki viipyi paikkakunnalla. — Nähkääs — hän ei ollut rakastunut, hänellä oli aisteja.

Kun uusi rykmentti saapui Perthuis-le-Longiin, niin hän otti tarkan selvän kaikista upseereista kolmen- ja neljäkymmenen ikävuoden välillä — sillä ennen kolmeakymmentä ei olla vielä vaiteliaita. Neljäkymmenen jälkeen taas alkaa usein heikontuminen.

Oh! hän tunsi kantajoukon yhtä hyvin kuin everstinkin. Hän tiesi kaikki, kaikki, tutunomaiset tavat, kasvatuksen, koulutuksen, fyysiset ominaisuudet, kestävyys, luonteen rauhallisuuden tai väkivaltaisuuden, omaisuuden, säästäväisyyden tai tuhlaavaisuuden. Sitten hän teki valintansa. Hän piti enemmän käytökseltään kylmistä, jotka siinä suhteessa olivat hänen kaltaisiaan, mutta hän tahtoi, että ne olivat kauniita. Hän katsoi myöskin, että heillä ei ollut mitään tunnettua suhdetta, ei mitään intohimoa, mikä olisi jättänyt jälkeä tai synnyttänyt jotakin hälinää. Sillä ihminen, jonka rakkaussuhteista tiedetään kertoa, ei ole koskaan tarpeeksi vaitelias. Keksittyään sen, joka saattoi rakastaa häntä säännönmukaiseen majailuun kuuluvat kolme vuotta, hänen tehtäväkseen jäi vaan suhteen solmiaminen.

Miten monet naiset olisivatkaan olleet pulassa, olisivat käyttäneet tavallisia keinoja, kulkeneet kaikkien kulkemia teitä, olisivat antaneet hakkailta itseään, pannen merkille menestyksen ja vastarinnan kaikki asteet, sallien jonakin päivänä suudella sormiaan, seuraavana päivänä rannettaan, seuraavana päivänä poskeaan, sitten suutaan ja sitten kaikkea.

Hänellä oli paljon nopeampi keino, paljon älykkäämpi, paljon varmempi. Hän järjesti tanssiaiset.

Valittu upseeri pyysi sitten talon emännän tanssiin. Silloin valssin pyörteissä, nopean liikkeen huumaamana, tanssin hurman päihdyttämänä rva Amandon painautui häntä vastaan aivan kuin antautuakseen ja puristi hänen kättään pitkään ja hermostuneesti.

Jos upseeri ei ymmärtänyt häntä, niin hän oli hölmö, ja rva Amandon siirtyi seuraavaan, jonka hän oli halunsa salkussa merkinnyt n:o 2:lla.

Jos upseeri ymmärsi, niin asia oli valmis ilman mitään melua, ilman huonoon valoon saattavaa lemmeleikkiä, ilman tiheitä vieraskäyntejä.

Voisiko olla mitään yksinkertaisempaa ja käytännöllisempää?

Miten naisten tulisikaan käyttää senlaatuista keinoja saattaakseen meidät ymmärtämään, että miellytämme heitä! Missä määrin tämä vähentäisi vaikeuksia, epäilyjä, levottomuutta, kiihtymystä, väärinkäsitystä, tekisi tarpeettomiksi sanoja ja eleitä. Miten usein me sivuutamme mahdollisen onnen, aavistamatta, siitä mitään, sillä kuka voi tunkea ajatusten salaisuuksiin, tahdon salaiseen raukenemiseen, kuka voi ymmärtää lihan äänetöntä kutsua, kaikkea naisen sielun tuntemattomuutta, naisen, jonka suu pysyy kiinni ja katse läpitunkemattomana ja kirkkaana.

Kun upseeri oli ymmärtänyt, niin hän pyysi tilaisuutta tavata. Mutta rva Amandon antoi hänen odottaa kuukauden tai puolitoista, voidakseen vakoilla häntä, oppiakseen hänet tuntemaan ja ryhtyäkseen varokeinoihin, jos hänessä oli jokin vaarallinen vika.

Sillä välin upseeri vaivasi päätään saadakseen selville, missä he voisivat vaaratta tavata toisensa, ja teki vaikeita ja epävarmoja suunnitelmia.

Sitten, jossakin julkisessa juhlassa, rva Amandon sanoi hänelle matalalla äänellä:

— Menkää tiistai-iltana kello yhdeksän Kultaisen Hevosien hotelliin, mikä on lähellä vallia, Vouziérsin tien varrella, ja kysykää neiti Clarissea. Minä odotan teitä siellä. Mutta olkaa kaikin mokomin siviilivaatteissa.

Tässä tuntemattomassa matkailijakodissa rva Amandonilla oli ollut kahdeksan vuotta kalustettu huone vuokrattuna vuodeksi kerrallaan. Se oli ollut hänen ensimmäisen rakastajansa idea, jonka rouva oli havainnut käytännölliseksi, ja kun mies oli mennyt, niin hän pidätti komeron itsellään.

Oh! se oli huononpuoleinen komero, jonka seinät olivat verhotut vaaleanharmailla, sinikukkaisilla papereilla, komero, missä oli kuusesta tehty vuode musliiniverhoineen, nojatuoli, minkä majapaikanpitäjä oli ostanut hänen määräystensä mukaisesti, kaksi tuolia, sänky, matto ja muutamia välttämättömiä maljakoita. Ja mitä muuta olisi sitten vielä tarvittu?

Seinillä oli kolme suurta valokuvaa. Kolme everstiä ratsain, hänen kolme rakastajaansa! Miksi sitten! kun hän ei ollut voinut säilyttää heidän kuvaansa ja suoranaista muistoa heistä, niin hän oli kenties tahtonut sillä lailla, välillisesti, saada heidät pysymään muistossaan.

Eikö kukaan ollut koskaan tuntenut häntä näillä käynneillä Kultaisessa Hevosessa, kysynette? Ei kukaan! Ei koskaan! Rva Amandonin käyttämä keino oli ihmeellinen ja yksinkertainen. Hän oli suunnitellut ja järjestänyt sarjan hyväntekeväisyys- ja hartauskokouksia, joihin hän usein meni ja joista hän oli välistä poissa. Aviomies, tuntien hänen hurskaat työnsä, jotka tuottivat hänelle, aviomiehelle, suuria kuluja, ei osannut millään lailla epäillä vaimoaan.

Kun kohtaaminen oli sovittu, niin rva Amandon sanoi päivällispöydässä palvelijain kuullen:

— Tänä iltana minä menen "yhdistykseen suolivöiden valmistamiseksi halpautuneita vanhuksia varten."

Ja hän läksi kahdeksalta, kävi yhdistyksessä mistä poistui pian, kulki eri katuja ja, havaittuaan olevansa yksin jollakin katupahasella, jossakin pimeässä nurkassa, hän riisui hattunsa, pani sen sijalle lapsenhoitajan myssyn, jonka hän oli tuonut päällysviittansa alla, otti esille valkean esiliinan, jonka hän oli kätkenyt samalla tavalla, sitoi sen vyölleen, ja kantaen pyyhinliinassa hattuaan ja lyhyttä kappaa, joka äsken oli peittänyt hänen olkapäänsä, hän kulki sipsuttaen, arastelematta, verhoamattomin lantein, pikkuisena piikatyttonä, joka on lähetetty asialle. Välistä hän oikein juoksi, ikäänkuin hänellä olisi ollut niin turkasen kiire.

Kuka olisi voinut tuntea tässä hennossa ja elävässä palvelustytössä ensimmäisen osaston presidentin Amandonin rouvan?

Hän saapui Kultaiseen Hevoseen, nousi ylös portaita kamariinsa, jonka avain oli hänellä. Majapaikanpitäjä, mestari Trouveau, nähdessään hänen menevän konttorin ohitse, mutisi:

— Kas Clarisse-neitiä, kun rientää lemmenkohtaukseen.

Tuo suuri veitikka oli arvannut jotakin, mutta hän ei koettanut saada mitään lisätietoja, ja suuri oli varmasti hänen hämmästyksensä, kun sai tietää, että hänen vuokralaisensa oli rva Amandon, rva Marguerite, miksi häntä kutsuttiin Perthuis-le-Longissa. Tuo hirveä paljastus tapahtui seuraavalla tavalla.

* * * * *

Neiti Clarisse ei koskaan käynyt kohtauksella kahtena iltana perätysten, ei koskaan, ollen liian hieno ja viisas tehdäksensä mitään sellaista. Ja mestari Trouveau tiesi sen hyvin, sillä kertaakaan kahdeksassa vuodessa hän ei ollut nähnyt hänen saapuvan seuraavana päivänä käyntinsä jälkeen. Olipa hän, mestari Trouveau, ahdinkopäivinä usein vuokrannut sanotun kamarin yhdeksi yöksi.

Mutta nyt viime kesänä hra presidentti Amandon viipyi poissa kotoa kokonaisen viikon. Oli heinäkuu, rouva oli kiihkoissaan, ja kun ei ollut mitään pelkoa tulla yllätetyksi hän kysyi rakastajaltaan, kauniilta komendantti Varangellesilta, eräänä tiistai-iltana, jättäessään hänet, tahtoiko tämä tulla häntä tapaamaan seuraavana päivänä. Komendantti vastasi:

— Kernaasti!

Sovittiin, että he tapaisivat toisensa keskiviikkona tavalliseen aikaan. Rva Amandon sanoi hiljaa:

— Rakkaani, jos sinä saavut aikaisemmin, niin käy vuoteeseen odottamaan minua.

He syleilivät toisiaan ja erkanivat.

Seuraavana päivänä, kymmenen aikaan, mestari Trouveau luki "Perthuisin Kuulumisia" mikä oli kaupungin tasavaltalaisten äänenkannattaja, ja huusi kaukaa vaimolleen, joka höyhensi lintua pihalla:

— Koleerakin on päässyt paikkakunnalle. Yksi mies on kuollut siihen eilen Vauvignyssä.

Sitten hän ei tuuminut sitä sen enempää, hänen majatalonsa oli täynnä ihmisiä, ja liike luisti hyvin.

Keskellä päivää ilmestyi eräs matkustaja, jalan, eräänlainen matkailija, joka tilasi itselleen vankan aterian, juotuaan pari lasia absinttia. Ja kun ilma oli kovin kuuma, niin hän kiskoi litran viiniä ja, vähintään pari litraa vettä.

Sitten hän tilasi kahvia, otti pari naukkua, tai tarkemmin sanottuna kolme. Tuntien itsensä hieman väsyneeksi hän pyysi itselleen huonetta nukkuakseen tunnin tai kaksi. Yhtään komeroa ei ollut vapaana, ja isäntä, kysyttyään ensin vaimonsa mielipidettä, antoi vieraalleen Clarissen huoneen.

Matkailija astui sisään. Kun kellon lähetessä viittä hän ei ollut vielä tullut näkyviin, niin isäntä meni häntä herättämään.

Mikä hämmästys, hän oli kuollut!

Majatalonpitäjä meni hakemaan vaimoaan:

— Kuulehan, se taiteilija, jonka minä sijoitin huoneeseen n:o 11, on luullakseni kuollut.

Emäntä kohotti kätensä ylös. — Mahdotonta! Herra Jumala! Onkohan se nyt koleeraa? Isäntä pudisti päätään: — Minä luulisin pikemminkin, että kysymyksessä on aivohalvaus, koska hän on käynyt mustaksi kuin viinin pohjasakka.

Mutta pelästynyt porvarinainen hoki:

— Tästä ei saa puhua mitään, tästä ei saa puhua mitään, luulisivat koleeraksi. Mene tekemään ilmoitus viranomaisille äläkä puhu muille mitään. On parasta korjata hänet yöllä, niin ei kukaan näe.

Isäntä mutisi:

— Neiti Clarisse oli täällä eilen, huone on vapaa tänä iltana.

Ja hän meni hakemaan lääkäriä, joka totesi kuoleman tapahtuneeksi halvauksesta, yltäkylläisen aterian jälkeen. Sitten sovittiin poliisikomisaariuksen kanssa, että ruumis kuljetettaisiin pois keskiyöllä, jottei mitään epäluuloja syntyisi hotellissa.

* * * * *

Kello oli tuskin yhdeksän kun rva Amandon nousi salakähmäisesti Kultaisen Hevosen portaita ilman että kukaan näki häntä sinä päivänä. Hän saapui ovensa eteen, avasi sen ja astui sisään. Kamiinalla paloi kynttilä. Hän kääntyi vuodetta kohden. Komendantti oli käynyt vuoteeseen, mutta oli vetänyt verhot kiinni.

Hän lausui:

— Rakkaani, odota hieman, minä tulen.

Ja hän riisuutui kuumeentapaisella kiireellä heittäen kenkensä maahan ja kureliivinsä nojatuolille. Kun sitten hänen musta pukunsa ja riisutut hameensa olivat pudonneet kehäksi hänen ympärilleen, tuli hän näkyviin punaisessa silkkipaidassaan kuten juuri puhjennut kukkanen.

Kun komendantti ei ollut maininnut sanaakaan, niin hän kysyi:

— Nukutkos sinä, härkäseni?

Mutta mitään vastausta ei kuulunut. Rva Amandon alkoi nauraa mutisten:

— Kas vaan, kun nukkuu. Sepäs on hullunkurista!

Hän oli jättänyt jalkaansa mustat silkkiset sukkansa ja ponnahtaen vuoteeseen hän pujahti lakanain väliin vikkelaasti, ja herättääkseen äkkiä komendantin hän suuteli täydellä suulla ja syleili kiihkeästi matkustajan kangistunutta ruumista!

Sekunniksi hän jäi liikkumattomaksi, ollen liian kauhuissaan käsittääkseen mitään. Mutta tuon liikkumattoman lihan kylmyys herätti hänessä hirveän, mielettömän kauhun ennenkuin hän pystyi mihinkään ajatustoimintaan.

Hän hypähti vuoteesta, vavisten kiireestä kantapäähän, sitten, juosten kamiinan luokse hän sieppasi kynttilän, palasi ja tarkasti! Ja hän huomasi hirveät kasvot, joita ei ollenkaan tuntenut, mustat, pöhöttyneet, kiinnipainuneine silmineen ja hirveine irvistävine ilmeineen.

Häneltä pääsi huuto, sellainen terävä ja loppumaton, joka pääsee naisilta, kun he ovat joutuneet pois suunniltaan, ja pudottaen kynttilän hän avasi oven ja juoksi pakoon, alastomana, pitkin käytävää kirkuen hirveällä tavalla.

Eräs kauppamatkustaja, joka asui n:o 4:ssä, riensi ulos sukkasillaan ja sai hänet syliinsä.

Kauppamatkustaja kysyi pelästyneenä:

— Mitä nyt on tapahtunut, kaunokaiseni? Rva Amandon hoki epätoivoisena:

— Minun... huoneessani... on... on... on joku tapettuna...

Muita matkustajia ilmaantui. Isäntä riensi myöskin paikalle.

Samassa komendanttikin ilmestyi pitkine vartaloineen käytävän päähän.

Nähtyään hänet rva Amandon heittäytyi häntä kohden huutaen:

— Pelastakaa minut, pelastakaa minut, Goutran... Meidän huoneessamme on joku tapettu.

* * * * *

Selittelyt olivat vaikeita. Hra Trouveau esitti kuitenkin asian ja pyysi, että neiti Clarisse, josta hän vastasi päällään, olisi heti kohta laskettu vapaaksi. Mutta sukkasillaan oleva kauppamatkustaja, tutkittuaan ruumista, vakuutti, että kysymyksessä oli rikos, ja taivutti muut matkustajat estämään neiti Clarissen ja hänen rakastajansa vapaaksipäästämisen.

Heidän täytyi odottaa poliisikomisariuksen tuloa, joka päästi heidät vapaiksi, mutta ei pitänyt kieltään kiinni.

Seuraavana kuukautena hra Amandon sai virkaylennyksen ja siirrettiin toiselle paikkakunnalle.

ROGERIN KEINO.

Olin Rogerin kanssa kävelemässä boulevardilla, kun jokin kaupustelija, huusi meidän lähellämme:

— Ostakaa keino, minkä avulla päästään anopista! Ostakaa! Ostakaa!

Pysähdyin ja sanoin toverilleni:

— Tuo huuto johtaa mieleeni kysymyksen, jonka olen aikonut jo kauan sitten tehdä sinulle. Mikä on se "Rogerin keino", josta sinun vaimosi aina puhuu? Hän on huvitettu siitä niin hassusti ja salamyhkäisesti, että minusta tuntuu kuin se olisi jotakin espanjankärpäslääkettä, jonka salaisuuden sinä tunnet. Joka kerta kun hänen kuultensa puhutaan jostakin väsyneestä, nääntyneestä, kuihtuneesta nuoresta miehestä, niin hän kääntyy sinuun päin ja sanoo, nauraen:

— Hänelle pitäisi neuvoa Rogerin keino. Ja mikä tässä asiassa on kaikkein hullunkurisinta, on se, että sinä punastut joka kerta.

Roger vastasi:

— Ja syytä onkin, ja jos minun vaimoni oikeastaan aavistaisi, mistä hän puhuu, niin hän vaikenisi, sen vakuutan sinulle. Minä kerron sinulle tämän historian, sinulle. Sinä tiedät, että minä olen nainut lesken, johon minä olin kovin rakastunut. Vaimoni on aina ollut vapaa puheissaan, ja ennenkuin minä otin hänet lailliseksi aviokumppanikseni, minä olin usein hänen kanssaan hieman liukkaassa keskustelussa, mikä muuten on sallittua leskien kanssa, joka osaavat höystää puhettaan. Hän piti kovin hauskoista jutuista, kursailemattomista kaskuista, kaikella kunnioituksella sanottuna. Tietyissä tapauksissa kielen synnit eivät ole raskaita. Hän on suorasukainen, minä olen hieman arka, ja ennen naimisiinmenoamme hän usein huviksensa saattoi minut pulaan kysymyksillään ja pilapuheillaan, joihin minun ei ollut helppo vastata. Kenties juuri tuo suorasukaisuus sai minut rakastumaan häneen. Mitä rakastumiseen tulee, niin minä sitä olin kiireestä kantapäähän, sieluineni ja ruumiineni, ja hän sen tiesi, tuo ilkiö.

Me päätimme viettää häämme ilman mitään menoja, ilman matkaa. Kirkossa tapahtuneen vihkimisen jälkeen me tarjoaisimme todistajillemme kevyen aterian, ajelisimme sitten hieman kahden kesken, vaunuilla, ja palaisimme sitten minun luokseni päivällisille, Helderin kadulla.

Kun meidän todistajamme olivat lähteneet, niin me nousimme ajoneuvoihin, ja minä pyysin kuskia ajamaan Boulognen metsään. Kesäkuun loppu oli käsillä, ilma oli ihmeen ihana.

Kun jouduimme kahden kesken, niin hän alkoi nauraa.

— Minun hyvä, rakas Rogerini, nyt on aika armastella. Saas nähdä, miten taitava te siinä olette.

Sellaisen haasteen saatuani minä tunsin itseni heti herpaistuksi. Minä suutelin hänen kättään ja kertasin: Minä rakastan teitä. Minä rohkaisin itseni pari kertaa ja suutelin häntä niskaan, mutta minä arastelin ohikulkijain vuoksi. Hän toisti toistamasta päästyään hännäävällä ja hullunkurisella ilmeellä: "Entäs sitten... entäs sitten..." Tuo "entäs sitten" hermostutti minua ja sai minut lohduttomaksi. Eihän nyt sovi vaunussa, Boulognen metsässä, keskellä kirkasta päivää.... Sinä käsität.

Hän näki minun hämilläänoloni ja se huvitti häntä. Vähän päästä hän toisti:

— Pelkään pahoin epäonnistuneeni. Te saatte minut kovin levottomaksi.

Minä myöskin, minä aloin käydä levottomaksi itseni suhteen. Kun minua pelotetaan, niin minä en pysty mihinkään.

Päivällisillä hän oli hurmaava, ja saadakseni rohkeutta minä laskin palvelijani menemään, sillä hänen läsnäolonsa kiusasi minua. Oh! me aterioimme mukavasti, mutta sinä tiedät, miten hulluja rakastuneet ovat. Me joimme samasta lasista, me söimme samalta lautaselta ja käytimme samaa haarukkaa. Me söimme vohvelia molemmista päistä, niin että meidän huulemme yhtyivät keskellä. Hän sanoi minulle:

— Minä tahtoisin hieman samppanjaa.

Olin unhoittanut pullon tarjoilupöydälle. Otin sen esille, kiskoin irti siteet ja painoin suullista saadakseni sen lähtemään. Mutta se ei irtaantunut. Gabrielle alkoi hymyillä ja mutisi:

— Huono enne.

Minä työnsin peukalollani korkin paisunutta päätä, taivutin sitä oikealle ja vasemmalle, mutta turhaan, ja äkkiä minä taitoin korkin pullon suuta myöten.

Gabrielle huokasi:

— Minun Roger-parkani!

Minä otin korkkiruuvien ja kiersin sen siihen osaan korkkia, joka oli jäänyt pullon suuhun. Mutta minä en saanut sitä kohoamaan, minun täytyi kutsua Prosper avukseni. Vaimoni nauroi tällöin täyttä kurkkua ja toisti:

— Kas niin... kas niin... minä näen, että voin luottaa teihin.

Hän oli puolihumalassa.

Kahvin jälkeen, kolmen neljänneksen kuluttua, hän oli kokonaan päihtynyt.

Kun lesken laittaminen häävuoteeseen ei vaadi mitään niitä äidillisiä menoja, jotka ovat välttämättömiä nuoreen tyttöön nähden, niin Gabrielle meni rauhallisesti huoneeseensa sanoen minulle:

— Vedelkää nyt haikuja neljännestantia.

Kun minä menin hänen luokseen, niin minulta puuttui luottamusta omaan itseeni, minä tunnustan sen. Tunsin itseni hermostuneeksi, kiihtyneeksi ja noloksi.

Asetuin aviomiehen paikalle. Hän ei sanonut mitään, katseli vaan minua hymy huulillaan, ilmeisesti halukkaana tekemään pilaa minusta. Tämä iva, tällaisella hetkellä, saattoi minut lopultakin kokonaan hämilleni ja, minä myönnän sen, katkaisi minulta — kädet ja jalat.

Kun Gabrielle huomasi minun... pulmallisen asemani, niin hän ei tehnyt mitään rohkaistakseen minua, vaan pikemmin päinvastoin. Hän kysyi minulta, hieman välinpitämättömällä ilmeellä:

— Senkö verran teissä on aina luontoa?

En voinut olla vastaamatta:

— Kuulkaapas, te olette sietämätön.

Silloin hän alkoi nauraa ja oikein kohtuuttomasti, hävyttömästi, ärsyttävästi.

On totta, että minä näytin hyvin surkealta, että minun ilmeeni oli hyvin ällistynyt.

Vähän päästä, kahden iloisen naurunpuuskan välillä, hän lausui, ollen läkähtymäisillään:

— No niin... rohkeutta... hieman pontevuutta... ystävä... ystävä raukka.

Sitten hän alkoi taas nauraa niin hurjasti, että se muuttui kirkumiseksi.

Lopulta minä tunsin itseni niin herpaistuksi, niin vimmastuneeksi sekä itseäni että häntä vastaan, että minä käsitin välttämättömäksi lähteä tieheni, taikka muutoin minä olisin tullut lyöneeksi häntä.

Minä ponnahtin pois vuoteesta ja pukeuduin nopeasti ja raivoisasti, sanomatta sanaakaan.

Hän rauhoittui äkkiä, ja käsittäen, että olin suuttunut, hän kysyi:

— Mitäs te nyt teette? Minne te nyt menette?

Minä en vastannut, vaan laskeuduin alas kadulle. Minä olisin halunnut tappaa jonkun, kosta jollekin, tehdä jonkun hullutuksen. Minä marssin eteenpäin pitkin askelin, ja yht'äkkiä juolahti mieleeni mennä tyttöjen luokse.

Kuka tietää? Sepäs olisi koe, kenties treenausta? Joka tapauksessa se olisi kosta! Ja jos minun vaimoni tulisi minua koskaan pettämään, niin minä olisin sentään pettänyt häntä ensiksi.

En epäröinnyt ensinkään. Tiesin lähellä erään sopivan talon, ja sinne minä riensin ja astuin sisään kuten ihmiset, jotka heittäytyvät veteen nähdäkseen, osaavatko vielä uida.

Minä uin ja hyvin uinkin. Ja minä viivyin siellä kauan, nauttien salaisesta ja hienonhienosta kostostani. Sitten minä jouduin kadulle sinä raittiina hetkenä, jolloin yö on loppumaisillaan. Tunsin itseni nyt tyyneksi ja varmaksi, tyytyväiseksi ja rauhalliseksi ja, kuten minusta vielä tuntui, valmiiksi urostekoihin.

Sitten minä palasin hitaasti kotiin ja avasin hiljaa huoneeni oven.

Gabrielle luki, nojaten kyynärpäällään korvatyynyyn. Hän kohotti päätään ja kysyi aralla äänellä:

— Tekö siellä? Mitä te olette oikein toimittanut?

En vastannut mitään. Riisuuduin suurella varmuudella. Ja voittoisana isäntänä minä valtasin sen paikan, jonka olin arkana jättänyt.

Hän hämmästyí ja oli vakuutettu siitä, että minä olin käyttänyt jotakin salaperäistä keinoa.

Ja nyt hän puhuu, joka tilaisuudessa, Rogerin keinosta kuten jostakin erehtymättömästä, tieteellisestä menetelmästä.

Mutta kas! siitä on kymmenen vuotta, ja nykyisin samalla kokeella ei olisi suuriakaan menestymisen mahdollisuuksia, ainakaan minuun nähden.

Mutta jos sinulla on joku ystävä, joka pelkää kesäyön mielenliikutuksia, niin neuvo hänelle minun sotajuoneni ja vakuuta hänelle, että kahdestakymmenestä kolmeenkymmeneen viiteen vuoteen ei ole mitään parempaa tapaa kureliivien avaamiseen, kuten sire de Brantôme olisi sanonut.

METSÄSSÄ.

Määri oli juuri istuutumisillaan aamiaispöytään kun hänelle ilmoitettiin, että maalaispoliisi odotti häntä kunnantalolla kahden pidätetyn kanssa.

Hän läksi sinne heti ja huomasi tosiaankin poliisinsa, ukko Hochedurin, seisaallaan vartioimassa vakavin ilmein vanhanpuoleista porvaripariskuntaa.

Mies oli kookas, punanenäinen, harmaahapsinen ukko, ja näytti masentuneelta; sen sijaan vaimo, pienoinen, pyhävaatteisiin pukeutunut, hyvin pyöreä, hyvin lihava, kiiltäväposkinen muija katseli uhittelevasti esivallan palvelijaa, joka oli heidät pidättänyt.

Määri kysyi:

— Hochedur, mistä nyt on kysymys?

Poliisi esitti todistuksensa.

Hän oli lähtenyt aamulla, tavalliseen aikaan, toimittamaan tarkastusta Champiouxin metsänreunasta aina Argenteuilin rajalle asti. Hän ei ollut huomannut mitään erikoista koko seudulla, paitsi sen, että ilma oli kaunis ja että viljavainio näytti lupaavalta, kun Bredelin poika, joka oli ruokkoamassa viinitarhaansa, huusi hänelle:

— Hoi, ukko Hochedur, menkääpäs katsomaan metsänreunaan, ensimmäiseen näreikköön, niin tulette tapaamaan kyyhkysparin, jolla on ikää yhteensä ainakin satakolmekymmentä vuotta.

Hän oli seurannut neuvoa, tunkeutunut tiheikköön ja kuullut siellä sanoja ja hengähdyksiä, jotka saivat hänet aavistamaan, että kysymyksessä oli parhaillaan tapahtuva siveysrikos.

Nelinkontin käyden hän oli lähestynyt rikoksellisia kuten salametsästäjää ja yllättänyt tämän pariskunnan juuri sillä hetkellä, kun se oli vaistojensa vallassa.

Hämmästyneenä tarkasteli määri rikoksellisia. Mies oli hyvinkin kuusikymmenvuotias ja nainen vähintäinkin viisikymmentä viisi.

Hän ryhtyi heitä tutkimaan, alottaen miehestä, joka, vastasi niin hiljaisella äänellä, että sitä tuskin kuuli.

— Teidän nimenne?

— Nicolas Beurain.

— Teidän ammattinne?

— Rihkamakauppias, Parisista, rue des Martyrs-kadun varrelta.

— Mitä te sitten teitte siellä metsässä? Rihkamakauppias pysyi äänettömänä, pää painuneena suurta vatsaa vastaan, kämmenet painettuina reisille.

Määri jatkoi kuulusteluaan:

— Väitättkö vääräksi järjestysmiehen todistusta?

— En, herra määri.

— Te siis tunnustatte.

— Kyllä, herra.

— Mitä teillä on sanottavana puolustukseksenne?

— Ei mitään, herra.

— Missä te olette tavannut rikostoverinne?

— Hyvä herra, hän on minun vaimoni.

— Teidän vaimonne?

— Niin juuri, minun vaimoni.

— Siis... siis... te ette asukaan yhdessä... Parisissa?

— Anteeksi, herrani, me elämme yhdessä!

— Mutta... siis... hyvä herra Beurain, te olette hullu, pätkähullu, kun olette tullut tänne pidätettäväksi tällä lailla keskellä metsää, kello kymmenen aamulla.

Rihkamakauppias näytti valmiilta itkemään häpeästä. Hän mutisi:

— Tämä kaikki on tapahtunut vaimoni tahdosta! Minä kyllä sanoin hänelle, että se oli mieletöntä. Mutta kun nainen saa jotakin päähänsä... niin te tiedätte... että hän ei hellitä.

Määri, joka piti suorasukaisesta puheesta, hymyili ja vastasi:

— Tässä tapauksessa olisi pitänyt sattua aivan päinvastaista. Jos hän olisi saanut jotakin vain päähänsä, niin te ette olisikaan nyt täällä.

Silloin hra Beurain joutui vihan valtaan ja kääntyen vaimonsa puoleen:

— Jokos sinä nyt näet, mihin sinä olet johtanut meidät runollisuudellasi? Sanoppas, missä me nyt olemme! Me joudumme nyt oikeuden eteen siveysrikoksesta meidän iällämme! Ja meidän täytyy sulkea liikkeemme, jättää liiketuttavamme ja muuttaa asumaan johonkin toiseen kaupunginosaan. Siinä me nyt olemme!

Rva Beurain nousi ja, katsahtamatta mieheensä, esitti asiansa juurtajaksain ilman esteitä, ilman turhaa häveliäisyyttä, melkein sujuvasti.

— Jumalani, herra määri, minä tiedän hyvinkin, että me olemme naurettavia. Sallitteko minun puolustautua asianajajan tavoin, tai pikemminkin onnettoman vaimo raukkana; ja minä toivon, että te tulette päästämään meidät kotiimme ja säästämään meiltä kaiken oikeudenkäynnistä aiheutuvan häpeän.

"Kun minä kerran olin nuori, niin minä tutustuin hra Beurainiin tällä paikkakunnalla, eräänä sunnuntaina. Hän oli apulaisena eräässä rihkamatavarakaupassa, ja minä olin myyjättärenä eräässä valmiiden vaatteiden kaupassa. Minä muistan sen vielä kuten eilispäivän. Silloin tällöin minä tulin tänne viettämään sunnuntaita erään ystävättäreni, Rose Levéquen seurassa, jonka kanssa minä asuin Pigallen kadulla. Rosella oli rakastaja, mutta minulla ei ollut mitään sellaista. Se on hän, joka toi meidät tänne. Eräänä lauantaina hän ilmoitti minulle, nauraen, tuovansa minulle seuraavaksi päiväksi toverin. Minä käsitin hyvin, mitä hän tarkoitti; mutta minä vastasin, että se oli tarpeetonta. Minä olin järkevä, herrani.

"Seuraavana päivänä me kohtasimme siis junassa herra Beurainin. Hän oli siihen aikaan pulska mies. Mutta minä olin päättänyt olla antautumasta, enkä minä liioin antautunutkaan.

"Me siis saavuimme Bezonsiin. Ilma oli ihana, oli niin ihana, että sydäntä hiveli. Kun on kaunis ilma, niin minä aivan hullaannun, niin nyt kuin muinoinkin, ja kun minä olen maalla, niin minä joudun päästä pyörälle. Vehreys, lintujen viserrys, lainehtiva viljavainio, pääskysten lento, nurmen tuoksu, valmut, päivänkakkarat, kaikki ne saavat minut hulluksi! Kaikki se vaikuttaa kuin samppanja, johon ei ole tottunut.

"Oli siis ihana ilma, lauhkea ja kirkas, mikä tunkeutui teihin katsellessanne silmillänne ja hengittäessänne suullanne, Rose ja Simon syleilivät toisiaan vähän päästä! Se vaikutti minuun jotakin, sen katseleminen. Hra Beurain ja minä kävelimme heidän jälessään, puhumatta mitään. Kun ei olla tuttuja, niin ei keksitä mitään puheenaihetta. Hänellä oli arka ilme, sillä nuorukaisella, ja hänen hämilläänolonsa huvitti minua. Olimme saapuneet viidakkoon. Oli raitista kuin kylvyssä, ja kaikki ihmiset istuutuivat ruoholle. Rose ja hänen ystävänsä tekivät pilaa minun vakavasta ilmeestäni; te käsitätte hyvin, että minkäänlaista muuta ilmettä minulla ei silloin saattanut olla. Ja sitten he alkoivat syleillä toisiaan ujostelematta, aivan kuin meitä ei olisi ollenkaan ollut siinä lähellä; ja sitten he alkoivat kuiskutella keskenään ja sitten he nousivat ja läksivät tiheikköön sanaakaan sanomatta. Ajatelkaas, miten hullulta minä näytin, minä, tuon nuorukaisen silmien edessä, jonka minä näin ensimmäistä kertaa. Minä tunsin itseni siinä määrin noloksi nähdessäni heidän sillä lailla poistuvan, että minä sain siitä rohkeutta ja aloin puhutella häntä. Minä kysyin häneltä, mitä hän teki; hän oli rihkamakauppiaan apulainen, kuten jo teille äsken sanoin. Me puhelimme hetken; se rohkaisi häntä, ja hän tahtoi lähennellä, mutta minä työnsin hänet kylmästi paikoilleen. Eikö niin, hra Beurain?"

Hra Beurain, joka katseli jalkojaan hämillään, ei vastannut mitään.

Rouva jatkoi: "Silloin hän käsitti, että minä olin järkevä, tuo nuorukainen, ja hän alkoi hakkailla minua kiltisti kunnon miehenä. Siitä lähtien hän saapui joka sunnuntaina. Hän oli kovin rakastunut minuun. Ja minä pidin hänestä myöskin kovasti, mutta siihen aikaan hän olikin pulska nuorukainen!"

"Lyhyesti sanottuna hän otti minut vaimokseen syyskuussa ja me perustimme liikkeen rue des Martyrs-kadun varrella.

"Seurasi sitten kovia vuosia, herrani. Liike ei menestynyt, emmekä me voineet tehdä matkoja maalle. Ja sitten me vähitellen unhoitimme koko tavan. Ihmisellä on muuta mielessä; täytyy ajatella kassaa enemmän kuin kukkasia kedolla. Me vanhenimme, vähitellen, huomaamattamme, rauhallisina ihmisinä, jotka eivät enää ajattele rakkautta. Silloin ei kaivata mitään, kun ei huomata, että jotakin puuttuu. Ja sitten herrani, liike alkoi luistaa, ja me olemme turvanneet tulevaisuutemme! Silloin, nähkääs, minä en oikein tiedä, mikä muutos minussa tapahtui, totisesti, sitä minä en tiedä!"

"Kas niin, minä aloin uneksia pienen koulutytön tavoin. Nähdessäni kukkaiskärryjä kuletettavan kaduilla minä tunsin kyynelten kihoavan silmiini. Orvokkien tuoksu tunkeutui aina minun tuolilleni asti,

kassan takana, ja sai minun sydämeni sykyttämään! Silloin minä nousin ja menin kynnykselle katselemaan taivaan sineä, mikä näkyi kattojen välistä. Jos katselee taivasta kadulta, niin se näyttää joelta, pitkältä joelta, joka kiemurrellen laskeutuu Pariisiin ja jossa pääskysel liikkuvat kalojen tavalla. Minun iälläni tämä kaikki on hyvin hullunkurista! Mutta minkäs sille mahtaa, herrani, kun on työskennellyt koko ikänsä, niin tulee hetki, jolloin huomaa, että muutakin olisi voinut tehdä, ja silloin alkaa kaduttaa, niin, silloin alkaa kaduttaa! Ajatelkaahan, että kahdenkymmenen vuoden kuluessa minä olisin voinut muiden tavalla, muiden naisten tavalla mennä metsään saamaan suuteluita. Minä uneksin siitä, miten sulosta olisi olla pitkällään lehvien alla ja rakastaa jotakin! Ja sitä minä ajattelin kaiket päivät ja kaiket yöt! Minä uneksin kuuvalosta järvellä aina siihen asti, että minut valtasi halu hukuttautua.

"Alussa minä en uskaltanut puhua tästä mitään hra Beaurainille. Minä tiesin hyvinkin, että hän tekisi minusta pilaa ja ajaisi minut myymään lankoja ja neuloja! Ja sitten, totta puhuen, hra Beaurain ei enää suuresti minua miellyttänyt; mutta katsellessani peiliin minä käsitin myöskin, että minä en enää miellyttänyt ketään, minä! Minä otin siis ratkaisevan askeleen ja esitin tehtäväksi matkan maalle, sinne, missä me olimme tutustuneet toisiimme. Hän suostui ilman epäilyjä, ja niin me saavuimme tänne tänä aamuna, kellon lähestyessä yhdeksää.

"Mutta saavuttuani tänne vainioille minä tunsin itseni kokonaan nuortuneeksi. Naisen sydän ei koskaan vanhetu! Ja totta puhuen minä en nähnyt miehessäni sitä, millainen hän oli, vaan sen, mitä hän oli muinoin ollut! Sen minä teille vannon, herrani. Toden totta, minä olin juopunut. Minä aloin syleillä häntä; hän hämmästyi siitä enemmän kuin siitä, jos olisin yrittänyt häntä tappaa. Hän hoki yhtä mittaa: 'Mutta sinäpä olet hullu. Mutta sinäpä olet hullu, tänä aamuna. Mikäs sinua oikein riivaa?...' Minä en kuunnellut häntä, minä, minä en kuunnellut muuta kuin sydämeni ääntä. Ja minä pakotin hänet lähtemään kanssani metsään... Ja tässä me nyt olemme!... Minä olen sanonut teille totuuden, herra määri, koko totuuden."

Määri oli henkevä ja suorasukainen mies. Hän nousi, hymyili ja sanoi: "Menkää kotinne, rouvani, alkääkää koskaan enää tehkö syntiä... lehvien alla."

End of Project Gutenberg's Hätähuuto y.m. kertomuksia, by Guy de Maupassant

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HÄTÄHUUTO Y.M. KERTOMUKSIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you

have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic

works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to

the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.